

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 26.—
za en mesec 2.—20
za Nemčijo celoletno . . . 29.—
za ostalo inozemstvo . . . 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec 2.—
V upravi prejemam mesečno . . 1.—80

Sobotna izdaja:

za celo leto 7.—
za Nemčijo celoletno . . . 9.—
za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENECE

Inserati:

Enostolpna petstvrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)

za enkrat po 20 v
za dva- in večkrat . . . 15.,
pri večih naročilih primeren
popust po dogovoru.

Poslano:

enostolpna petstvrsta po 40 vin.

Izhaja vsak dan, izjemoma ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.

Redna letna priloga Vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račna
poštna uradnica avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Nemčija - Avstrija - Balkan.

Dosedaj smo slišali od nemške strani in iz raznih gospodarskih korporacij obilo govorov, predavanj, zborovanj in predlogov za gospodarsko zbliznanje z Nemčijo. Postavile so se razne zahteve.

Sedaj piše predsednik poslaniške zbornice dr. Sylvester, da je ta načrt gospodarske skupnosti z Nemčijo treba začeti izvrševati. Pravi: »Ker so sedaj tudi najbolj merodajni krogi edini, da se ne more iti preko gospodarske skupnosti obeh držav, zato je treba sedaj nastopiti pot, da se ta gospodarska skupnost tudi izpelje. Že se je stavila zahteva, da vse tri države pošljejo svoje zastopnike, katerim naj vlade naroče, da naj na podlagi resolucij gospodarskih društev in zborovanj stavijo natančne in podrobne predloge, to se pravi: dotičnim resolucijam naj dajo konkretno obliko in jih predložijo vladi kot zakonske načrte. Da se doseže ta najvišji cilj, je treba sedaj iti na vlado, da tudi ona stopi na to pot. Zato se morajo v vseh treh državah takoj imenovati delegati, ki bi se avtoritativno imeli pečati s temi vprašanji. Parla-mente se pri takih pogodbah vpraša že itak šele tedaj, ko teh pogodb ni mogoče več izpremeniti. Zato bo tudi javnost morala spremljati pogajanja teh delegatov. Delo bo stopilo v tretjo stopnjo šele tedaj, ko se bo predloge delegatov predložilo vladam v odločitev. Do tedaj je treba vse prerešati, da bo odobritev le formalna stvar.«

Štajerski nemški poslanec vitez Pantz piše o stališču ogrskega ministrskega predsednika grofa Tisza do tega vprašanja: »Grof Tisza je izjavil, da je avstrijskoogrška nagodba predpogoj za razpravljanje o gospodarskem zbliznanju monarhije in Nemčije. V Avstriji so se nazori razbistrili in razumni politiki so prišli do nasprotnega mnenja in sodijo, da se mora vprašanje gospodarskega zbliznanja z Nemčijo razpravljati istočasno z ogrsko nagodbo. Če tega vprašanja ne zjasnimo, ne moremo začeti pogajanj z Ogrsko, ter se obeh vprašanj ne da ločeno obravnavati. K vsemu pa se še pridružuje odločen ugovor, da naj sklenemo podaljšanje pogodbe, katera naj bo na Ogrskem od zbornice odobrena, pri nas pa sklenjena brez državnega zbora.

Grof Tisza se je sicer v odgovoru na dotično interpelacijo v načelu pokazal kot prijatelj gospodarskega zbliznanja z Nemčijo. Njegove besede pa kažejo, da ne upa dosti, da bi se njegovo načelo tudi v praksi moglo uresničiti. Ogrska hoče, da Avstrija in Ogrska obdržita vsaka svoj avtonomen carinski tarif in hoče stopiti v gospodarsko zvezo le s formulo »preferences«, to je s prednostnim medsebojnim obravnavanjem. To vemo že davno, kajti le grf Andrassy se je povzpelo do velikosti problema o celoti, vsi drugi ogrski gospodarski politiki, tudi Weckerle in Sztjerney so proglasili, da se da Ogrska približati le s formulo »preferences«. Razumemo, da je Ogrska zadovoljna s predmetom svojih agrarnih pridelkov, ki je med njo in Avstrijo carine prost, in da se obdrži visoko agrarno carino in si ne želi bistvene spremembe teh razmer. Toda v Avstriji in v Nemčiji pa stoji stvar drugače. Ne samo teoretični in politični, kakor je to rekel grof Tisza, ampak široki sloji industrije in kmetijstva in ne ravno v zadnji vrsti tudi konsumenti, kateri imajo po svojih izkušnjah v tej vojni pač tudi pravico, da se jih posluša, si žele ustanovitve velikega, enotnega srednjeevropskega gospodarskega ozemlja. V tej veliki zvezi bo Ogrska vsled bogastva svoje zemlje uživala prednost. Krogi, ki mislijo na avstrijske interese, bodo proti nazoru grofa Tisza morali vzeti to geslo: Brez razjasnitve v Berlinu, nobene določitve v Budimpešti, brez razjasnitve v Budimpešti, nobene določitve v Berlinu.«

Znano bo, da so Ogrji povdarjali svoje velike posebne interese, prej v Bosni, sedaj tudi v Srbiji. Ni dolgo tega, kar se je na Ogrskem pod pokroviteljstvom najodličnejših oseb, iz političnih, gospodarskih in denarnih krogov ustanovila posebna družba, ki bo vnelo gojila in pospeševala posebne ogrske interese na Balkanu. Priznati se mora Ogrom, da svoje interese pravočasno spoznajo, pravočasno začno izvrše-

vati in jih brezobzirno branijo. Te dni so pa tudi na Dunaju zborovali zastopniki velikih avstrijskih osrednjih korporacij industrije, obrti in trgovine. Predsednik je podarjal, da moramo po ogrskem vzgledu tudi v Avstriji dobiti primerno organizacijo za naše interese na Balkanu in Vzhodu. Razun Ogrske ima že tudi Nemčija tako organizacijo za gospodarski promet z balkanskimi deželami in Malo Azijo. Dosedaj je bila v trgovskem prometu naša monarhija na prvem mestu (21%). Za njo je stala Angleška, naglo pa se ji je bližala Nemčija. Avstroogrski izvoz je v letu 1913. poskočil od 245 milijonov na 400 milijonov kron in če prištejemo še azijsko Turčijo in Egipt od 280 na 500 milijonov kron. Pri tem izvozu odpade na Ogrsko samo kakih 12%. Izvoz v Bosno je poskočil od 112 na 136 milijonov. Iz balkanskih držav pa smo tudi uvažali znatne množine. Sedaj moramo to važno trgovino ne samo obdržati, ampak tudi razširiti. Bivši minister Bärenreither je povdarjal kot največjo važnost, da Avstrija kot taka in Nemčija v vprašanih Balkana in Vzhoda postopata sporazumno. Na zborovanju so sklenili, da vse prizadete organizacije in gosposke izvolijo ožji odbor, ki bo v zvezi z orientalsko sekcijo trgovinskega muzeja izdelal podroben program za organizacijo, propagando in vse nadaljnje delo.

Na Cetinje!

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 13. januarja. Uradno se raz-
glašja:

Tisti avstrijski oddelki, ki napredujejo ob Jadranskem morju, so pregnali Črnogorce iz Budve in zasedli Majni vrh, ki se dviga severno od mesta. Sile, ki operirajo v lovčenskem ozemlju, so se sinoči bojevale 6 kilometrov zahodno od Cetinja.

Uspešno se razvijajo tudi boji pri Grahovu. Naše čete so vdrle v dolino.

Nenadoma smo napadli sovražnika v njegovih postojankah na vrhovih v obmejnem ozemlju južno od Ostovca; sovražnika smo vrgli.

V severovzhodni Črni gori se položaj ni izpremenil.

Namestnik načelnika generalnega štaba:

pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 13. januarja. Veliki glavni stan:

Položaj se ni izpremenil.

Vrhovno vojno vodstvo.

× × ×

Na višinah zahodno in severozahodno od Cetinja, 6 km pred mestom, se od predvčerajšnjim zvečer vrše ljuti boji. Z Lovčena nazaj vržene črnogorske čete so se tu ob obeh straneh ceste, ki pelje v Cetinje, postavile v boj in branijo, podpirane od hitro došlih ojačenj, dohod v prestolnico kralja. Napad sil naše srednje kolone uspešno napreduje.

Naše čete pa napadajo tudi od juga in severa sem od strani in za hrbtom. Južna kolona je prevčerajšnjim vzela Budvo in osvojila Majni vrh. S te obmejne gore vodi vodna pot po manj težavnem ozemlju v Cetinje.

Severna kolona je prodrla od Njeguša po novi cesti v smeri proti Cetinju in je v enaki višini s prej omenjeno srednjo kolono pričela napadati zadnje sovražne postojanke pred mestom.

Čete, ki so prodrle čez Grahovo, so vrgle sovražnika iz istoimenske kotline in ga neprestano zasledujejo.

Črnogorsko uradno poročilo.

Cetinje. (K. u.) Brez navedbe dneva. Sovražnika smo vrgli z velikimi izgubami, posebno pri Beranu in v smeri proti Rugovi, kamor se je umaknil sovražnik po ljutem boju. Zaplenili smo dve strojnici. Ob hercegovski meji smo odbili vse napade. Osvojili smo si nazaj postojanko Kuk, katere pa nismo mogli držati. Boj se ljuto nadaljuje.

Prvi na Lovčenu.

Dunaj. Iz vojnega tiskovnega stana se poroča: O drznem napadu na Lovčen so znane dozdej (13. t. m.) sledeče podrobno-

sti: Prvo četo, ki je priplezala na Lovčen, je tvorila stotinja, ki so jo tvorili prostovoljci. Posebno veselo je, ker so ramo ob rami z našimi večkrat v bojih preizkušeni mi Hebovci podvele drzen čin mohamedanski prostovoljci. Ponoči od 10. na 11. t. m. je splezala ta četa na vrh Lovčena in je dajala optična znamenja jutraj med glavnim napadom.

Pomen osvojitve Lovčena za Dalmacijo.

Dalmatinski namestnik grof Attems se je o pomenu osvojitve Lovčena za Dalmacijo izrazil: Osvojitev Lovčena je za Dalmacijo, posebno za južni del, dalekosežnega pomena. Prvič je kotorsko pristanišče, že samo po sebi najboljše in najbolj zavajano pristanišče vsega obrežja, z osvojitvijo Lovčena postalo popolnoma nezavzetno, med tem ko je bilo prej vedno izpostavljeno nevarnostim od suhega. Drugič je z osvojitvijo Lovčena najjužnejši del Dalmacije in sicer od Budve do Špiča, ki smo ga od začetka vojske morali izprazniti, zopet prišel v naše roke. Tretjič je z osvojitvijo Lovčena srečno izvršen velik del operacij proti Črnigori.

»Reichsnost« piše o zavzetju Lovčena: Kotorski zaliv je z osvojitvijo Lovčena postal najmočnejše naše, če ne sploh najmočnejše pristanišče na svetu.

Vojni poročevalec lista »Neue Freie Presse« je opazoval boj za Lovčen. Ob tej priliki je dejal načelnik generalnega štaba: »Večji kot naraven je duh in občudovanja vredno delovanje naših čet. So to možje ravnine, ne več mladi ljudje, in ti prenašajo in premagujejo težave, kakršnih zgodovina ne pozna. Tu na Lovčenu tekmujejo vse narodnosti monarhije in nudijo živ dokaz za enotnost države.«

Črnogorska žaloigra.

Dunaj. Iz vojnega časnikarskega stana se poroča: Osvojitev gore Lovčen otvori najbrž dramo, ki bo podobna Srbiji. Lovčen tvori ključ doline Rajek in odpre cesto v Cetinje. Mogoče poizkusijo Črnogorci v obrambo Cetinja še braniti črto Bajce—Martinice, gorovje, ki leži pred mestom Cetinje. Posamezni deli naše armade se vedno približujejo in omejujejo svobodo črnogorske armade in njenih zaveznikov.

Francozi in Lovčen.

Genl. Zavzetje Lovčena tvori senzacijo dneva. Pariško časopisje brez izjeme obžaluje položaj Črnogore in pričakuje, da se obnovi drama, ki jo je pretrpela Srbija. Radikalno časopisje piše, da doni zveznim balkanskim narodom zopet na uho beseda usode: »veliko prepozno«. Pomoči pričakujejo zaman. Prepozno so pričeli propagirati italijanski listi, naj se pomaga Črnigori, ker odpira Lovčen pot v Cetinje.

Škandinavski zmagi na Lovčenu.

Kodanj. Škandinavsko časopisje piše, da spada med najsilovitejše uspehe naša zmaga na Lovčenu, ki tvori desetkrat močnejšo oviro, kakor Dardanele in Gallipolj. Neutralski in sporazum se sodil, da se Lovčen ne more vzeti. Danski in švedski listi pišejo, da je ta zmaga tako slavna, da se mora prišteti k zmagam, ki so pomembne v svetovni zgodovini.

Angleži o zmagi na Lovčenu.

Haag. Izjave »Daily Newsa« in »Daily Chronicle« in molk »Northschiff« časopisju dokazuje, da sporazum dobro umeva važnost, ker so vzeli Avstriji Lovčen. »Daily News« so naravnost prestrašene: »Neverjetno je, da zavezniki niso pomagali hrabrim Črnogorcem, ki so zdaj izgubljeni, ker je padec Cetinja gotova stvar.« »Daily Mail« obžaluje usodo Črnogore, a pred vsem se zanima za vlogo Italije, ki bi bila morala pomagati Črnigori radi političnega prijateljstva kakor tudi iz zemljepisnih in strateških razlogov. Osvojitev in pred vsem trdnjave na gori morajo vplivati na položaj člega Jadranskega morja.

Kralj Nikolaj v Skadru.

Dunaj. Poroča se, da kralj Nikolaj ne biva več v Cetinju, marveč da se je umaknil v Skader.

Položaj Črnogore obupen.

Lugano. Došli italijanski listi z veliko nervoznostjo poročajo o silovitih avstrijskih uspehih v Črnigori. »Giornale d'Italia« iz-

vaja, da položaj Črnogore ni le resen, marveč da je naravnost obupen.

Na Balkanu.

Solun prestolica Srbije?

Rotterdam. Poročevalec lista »Nieuwe Rotterdamsche Courant« v Sofiji poroča: V glavnem stanu sporazuma svoj čas niso računali, da Grška privoli izpraznitvi Soluna. Šele, ko je Grška v veliko začudenje sporazuma privolila izpraznitvi, so sklenili, da ostanejo Francozi in Angleži v mestu, kjer bode prestolica Srbiji, da se ohrani sijaj pomoči Srbiji, a odstranili so prijatelje osrednjih velesil in so vzeli Grkom vso oblast. Ko je radi aretacij konzulov protestiral polkovnik Pallis pri Sarraulu, mu je obrnil hrbet in mu ni niti odgovoril.

Ob Soči ali v Solunu?

Lugano. V Italiji so zelo pobiti, ker je sporazum popustil Dardanele in ker je padel Lovčen. Nemirni nastopi se množe v celi deželi in tudi v Rimu, kar dokazuje, ker je izdal prefekt oistre naredbe, ker pridelujejo vojake policiji itd. V ministrskem svetu se tudi postružujejo nasprotja mnenj posebno glede na udeležbo Italije pri solunskem podjetju. Sporazum pritiska vedno bolj na Italijo, naj ustavi napad na Avstrijo in naj z znatnimi silami nastopi na Balkanu. D'Annunzio že izdaja v tem smislu nove himne. Cadorna pa odločno zahteva, naj se njegov vojni načrt ne izpreminja.

Sporazum namerava zasesti tudi višine pri Vodenih.

Sofija. Angleži in Francozi nameravajo zasesti tudi višine pri Vodenih. Če to store, zapro Grško tudi proti Florini in Bitolju od inozemstva.

Prosta pot za nemške čete na Grškem.

Frankobrod, 13. januarja. »Frankfurter Ztg.« poroča iz Ženeve: »Lyonski Progress« izve iz Aten, da je grška divizija v Florini dobila povelje oditi v Lariso, da bodo imele nemške čete, ki prihajajo od Bitolja, neovirano prosto pot.

Ententa odstrani solunske grške oblasti?

Atene, 13. jan. Grško časopisje se obširno bavi z možnostjo, da ententa tudi grške oblasti odstrani iz Soluna. Ententina glasila pravijo, da bi se to zgodilo le začasno in šele tedaj, če bi sovražnik prekoračil grško mejo.

Nagla sodba v grških pristaniščih.

Atene. V grških pristaniščih so že razglasili naglo sodbo.

Grška zbornica.

Berlin, 13. januarja. Iz Aten se poroča: Zbornica se snide 11. januarja (po naše 24.). Pred otvoritvijo se proglasi oblegovalno stanje.

Protest našega zunanjega ministrstva radi aretacij v Solunu.

Dunaj, 13. jan. Zunanji minister je poslal oistro noto dunajskemu ameriškemu veleposlaniku F. C. Penfielu radi silovitosti sporazuma v Solunu s prošnjo, naj o njej brzojavno obvesti francosko in angleško vlado.

Posledice odkritij iz zaplenjene vreče depeš.

Atene. Radi odkritij pisem in depešne vreče angleškega stotnika Napiera so nenadoma zapustili Atene legacijski tajnik Garnet, linijski ladjan kapitan Wells in polkovnik inženir Watson, ki so bili vsi prideljeni angleškemu poslanstvu v Atenah. Wells se je peljal celo v Patras s posebnim vlakom.

Hišne preiskave v Achilleonu.

Lugano. »Secolo« poroča: Francozi s izvedli v Achilleonu natančno hišno preiskavo. Grška vlada je zato protestirala.

Putnik in prestolonaslednik na Krfu.

Atene. Načelnik srbskega generalnega štaba vojvoda Putnik je došel na Krk. — Tja je došel tudi srbski prestolonaslednik Aleksander.

Nemški glasovi o zasedenju Krfa.

Berlin, 13. jan. Berlinski listi pravijo, da je zasedenje Krfa nadaljnji korak v na-

črtu entente, da prisili Grško do vojne in ji zagrozi, da ji vzame vse otoke, če še ostane nevtralna.

Bolgarija nima tajnih pogajanj z Angleško. Solija, 12. jan. (K. u.) »Agence Telegraphique Bulgare« je pooblaščen formalno dementirati od ententinih agentov širjenje govorice, da je Bolgarija začela tajna pogajanja z Angleško.

Bolgari osvojitelj Grške.

Solija. Skoraj vsi grški časopisi popolnoma odobravajo, ker se udeležijo Bolgari nastopa proti Soluni. Nekateri listi celo izjavljajo, da so Bolgari skupno z osrednjima državama osvoboditelji Grške.

Rumunija ni mobilizirala.

Berlin, 13. januarja. Wolffov brzojavni urad piše: »Achtuhr-Abendblatt« ima vest, da je Rumunija mobilizirala. — Po informaciji na pristojnem mestu ta vest ne odgovarja resnici.

Zveza Grške z Bolgarijo in Turčijo preirgana.

Milan, 14. januarja. (Kor. ur.) »Corriere della Sera« poroča iz Soluna: da so Francozi in Angleži včeraj razstrelili železniški most čez Strumo, 6 km od Demir Hisarja na progi Solun—Seres. S tem je odrezana železniška zveza s Turčijo in Bolgarijo. Tudi grške ladje v Seresu, Drami in Kavali so s tem odrezane.

Vojska z Italijo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 13. januarja. Uradno se razglasa:

Italijansko topničarstvo je obstreljevalo v Judikariji kraja Creto in Por. Sovražni letalci so metali bombe na Roncone, ne da bi povzročili kakšno škodo. Sovražnik je tudi streljal na Nago, vzhodno od Rive.

Krogle našega topničarstva so zažgale tabor italijanskih lop južno od Pontabve.

Boj s topovi z obeh strani se je nadaljeval na primorskem bojišču v tolminskem in dobdobskem odseku.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

× × ×

Slovenec in Hrvat na Podgori in Oslavju. »Zagrebske« »Novine« poročajo z italijanskega bojišča:

»Evo ga med nami! Kakor da bi ga bila prinela vila. Ravno tedaj so Italijani najljubše naskakovali. Pomešali so se levi proti Italijanu. To je bilo ravno na Podgori in Oslavju. Naskakovali so Italijani kakor besni, a naleteli so še na besnejše. Padal je laški bataljon za bataljonom. Padlo je, žal, tudi dosti naših, a ljubejšega sekanja in klanja si tudi ni mogoče niti misliti! Groza se polašča človeka, kadar pomisli na ono silno klanje. Tu se je uresničila tudi tista slovenska: »Ne umaknemo se, dokler je le eden živ!« Najslavnejše strani v zgodovini človeškega rodu ostanejo dnevi, ko so se ti Janezi borili skupaj z dalmatinskimi Hrvati na Podgori in Oslavju. Najljubše bitke, a tudi najsilnejši uspehi. Nekoliko bataljonov obeh bratskih narodov: Hrvatov in Slovencev, je uničilo več brigad Italijanov. To junastvo je bilo do onega časa nevidjeno in neslišano. Take čudeže dela samo ljubezen k rodni grudi, nadahnjena s polnim zaupanjem v Boga. Dokler sije žarno solnce, ostane vam večna slava, naši Janezi, skupaj z brati Hrvati iz Dalmacije. Vem, da vas bo Italija večno črtila, ker ste ji tu poklali sinove. Toda krivi niste vi nego sama je kriva. Vsakemu izdajalcu se zgodi tako!

× × ×

Italijanske grozovitosti.

Dunaj, 13. jan. (K. u.) Iz vojnega tiskovnega stana se poroča:

Poročila o nasilnostih Italijanov v »odrešenih« ozemljih so tako grozna, da morajo vzbuditi ogorčenje. Brez vsake prejšnje preiskave streljajo civiliste obeh spolov, ki jih sumijo vohunstva. Iz dolge vrste teh usmrtitev in drugih grozovitosti pribijemo sledeče posebne grozne slučaje:

Tržiški dekan ustreljen.

Župnika v Trzinu, Krenna, ki je rojen Furlan, so osumili, da je pod cerkvijo vporabljal skrit telefon. Krenna so ustrelili. Prej so pa privezali vojaki župnika na osla, ki so ga toliko čaka gonili po cerkvenem trgu, dokler župnik ni omedlel.

Sedem Furlanov po nedolžnem ustreljenih.

Grdo so usmrtili tudi sedem domačinov v Villesse. Mučenike so obdolžili, da so usmrtili neko poizvedovalno četo jezdecov. Brez sodnijskega postopanja, ne da bi se sploh predpričali, ako je obdolžitev resnična, je zapovedal neki italijanski stotnik, naj vseh sedem mož ustrelje. Bili so to občinski tajnik Portelli iz Villesse, malega kraja južnozahodno od Zagraja, sin občinskega tajnika, en meščan in štirje kmetje.

Mladega Portellija so ustrelili na pokopališču poleg zanj določenega groba. Nesrečni Portellijevi ženi, ki so ji umorili moža in sina, so prepovedali, obleči se v žalno obleko. Obleči se je smela v žalno obleko šele, ko se je izkazala nedolžnost vseh sedmih mož, katere so ustrelili. Kako nesmiselno so jih obdolžili, dokazuje okolnost, da so Italijani takoj, ko so vkorakali v kraj, razorožili prebivalstvo in so pobrali celo nože.

Lahi prerezali naši patrolji trebuh.

Temu gorostasnemu zločinu se pridružuje vredno tudi masakracija avstrijske patrolje. Neka avstrijska patrolja je koncem meseca junija ponoči poizvedovala na visoki planoti med Tržicem in Zagajem proti italijanski bojni črti. Zadel je na zelo premočno laško patroljo. Ko so nekaj časa streljali drug na drugega, je sovražna patrolja obkolila našo patroljo, ki se je morala udati, ker je bila znatno slabjša. Ko so našo patroljo razorožili, so Lahi naše moštvo grozno mučili, vojakom prerezali z nožem trebuh in jih take pustili ležati.

× × ×

»Ne boš mi več pomaranč prodajal v Spljetu.« — Sinjska baterija.

»Novine« priobčujejo z italijanskega bojišča:

Bilo je pred mesecem dni. Italijani so jurišali na naše. Prišlo je na bajonete. Naš vojak opazi Italijana. Pravi: »Lepši je bil od vsakega dekleta!« Naperil je puško. Prehitel sem ga. Zvrne se. Jaz mu pa pravim: »Ne boš mi več prodajal pomaranč v Spljetu!«

»Ležal je tu pred našim jarkom njihov kadet. Klical je na pomoč. Pridejo njihovi sanitetci. Pustimo, da ga odvedejo. Eden naših je prijel za puško, a korpostal zakriči nad njim: »Ne ubijati sanitetce!« In on uboga. A včeraj sta odšla naša dva sanitetca v pomoč ranjenicu. Dvignili so križ, a to ni pomagalo — Italijani so ju ubili. Vidis, kakšni ljudje so to! Tako je včeraj pripovedoval neki ranjenec, bil je baš od slavne sinjske baterije. Tudi ona prizadeva Italijanom dosti gorja. Štirje topi so ter stoje v sami fronti. Niso dalje od Italijanov nego petdeset korakov. Od maja so tu. Preletelo je mimo njih mnogo tisoč granat, zadel pa jih ni niti ena — ne dovoli Sinjska gopa! Toda ne mine noben dan, da bi to moštvo ne zmolilo sv. rožni venec. Ker je baterija na samem vrhu, more tudi največ delovati. Ona uničuje Italijane, ki prihajajo na pomoč onim, ki so že v strelskih jarkih. Nekoč se je izrazil italijanski zdravnik — bil je parlamentar: »Včeraj smo pri Gojnah pokopali krog 350 naših vojakov. A skoraj vsi so padli po vaši artiljeriji.« Ravno ta dan je pa streljala sinjska baterija. Ona se ne boji Italijana. Nekoč so bili prodrli celo do njihovih topičev, a tu so jim pokazali Sinjani, kako delujejo dalmatinske pesti. Niso odnehali, marveč so se morali udati Italijani.

Laški kralj v Rimu.

Lugano. Kralj se je posvetoval v Rimu z vsemi svojimi ministri. Trde, da je prišel kralj v Rim na željo kraljice, da se reši prestol njenega očeta, črnogorskega kralja.

Lugano. Uradno se izvaja, da je kralj Viktor Emanuel prišel v Rim le na vojni dopust, do katerega ima pravico vsak častnik in vsak vojak. »Secolo« sodi, da ostane kralj v Rimu 14 dni.

Značilen samoumor v Turinu.

Berlin. V Turinu se je ustretil v navzočnosti obeh svojih sinov, eden je stotnik, drugi pa poročnik, predsednik zveze arhitektov in inženirjev v Turinu, mestni svetnik Mazzini, v tistem trenutku, ko je prišla v njegovo stanovanje policija, da ga prime, ker so ga osumili, da je poneverjal državni denar.

Vojska z Rusi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 13. januarja. Uradno se razglasa:

V vzhodni Galiciji in ob Besarabski meji mestoma boj s topovi, sicer nobenih posebnih dogodkov. Uradno rusko poročanje se je zadnji čas navadilo, da daje svobodni izmišljotini vojnih dogodkov najobsežnejši prostor. Nasproti vsem ruskim podatkom se mora izrecno naglašati, da se raztezajo naše postojanke vzhodno od Strype in ob Besarabski meji — izvzemši enega samega bataljonskega odseka, ki smo ga umaknili za 200 korakov — natančno ravnotam, kjer so se raztezale, predno so pričeli z velikim vojaškim in častniškim napovedovanjem uvedeno rusko bojično ofenzivo. Če so torej vsa nasprotno se glaseča poročila iz Petrograda napačna, dokazujejo poleg tega še dogodki na jugovzhodu, da brezuspešni ruski naskoki ob Dajestru in Prutu tudi niso mogli razbremeniti črne gore.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 13. januarja. Veliki glavni stan: Uspešni boji nemških patrolj in poizvedovalnih poveljstev na raznih mestih bojne črte. Pri Nowem Sjolckem, med Olšanko in Berezino, smo zapodili Ruse iz nekega naprej potisnjenega jarka.

Vrhovno vojno vodstvo.

× × ×

RUSKO URADNO POROČILO.

Petrograd, 11. januarja. (Kor. urad.) Uradno se poroča: Nobenih dogodkov.

LJUTI BOJI OB BESARABSKO-BUKOVINSKI MEJI.

Dunaj. Z vojnega tiskovnega stana:

13. januarja. Včeraj so pač ob Besarabsko-bukovinski meji najljubše bojevali. Rusi so napadli med 3. popoldne in 6. zvečer naše čete, ki so utrjene na višinah pri Toporovcu in Rarancu, šestkrat z vso silo, ko je rusko topničarstvo z bobnečim ognjem obstreljevalo več ur naše postojanke. Šestkrat je moral sovražnik bežati. Ponoči šele je ponehal sovražnik s svojimi strastnimi napori. Dolgo časa še se je čulo pred našimi razstreljenimi strelskimi jarki ječanje ranjencev.

ŽIČNE OVIRE — SMRT RUSOV.

Bukarešt, 13. jan. »Ziua« poroča: Živahen topovski ogenj ob bukovinski fronti se v Črnovicah stalno prav razločno čuje. Po brezuspešni bojični ruski ofenzivi pri Toporovcu in Rarancu so prešle avstrijske čete nepričakovano v protiofenzivo. Velik del ruskih čet je bil uničen. Ob žičnih ovirah, po katerih je bil napeljan električni tok, je padlo na tisoče Rusov, njih trupla so visela ob žičnih ovirah. Končno so bili Rusi tako zmešani, da so drug na drugega streljali.

VELIKANSKE IZGUBE ČERKEZOV IN KOZAKOV.

Črnovice. Med boji ob Besarabski meji so imeli naravnost strašne izgube Čerkezi in kozaki. Polkovni poveljniki zahtevajo, naj v bodoče kolikor mogoče zahtevajo te čete. Ruski ujetniki, došli v Črnovice, poročajo, da je položaj za Ruse zelo neugoden in se pritožujejo nad vodstvom, češ da je nastopalo brez načrta. V Črnovicah 12. in 13. t. m. niso slišali streljati.

PODADMIRAL BIENAIME O RUSKI OFENZIVI.

Geni, 13. januarja. Podadmiral in bivši načelnik glavnega štaba francoske mornarice Bienaime je v »Guerre Sociale« stavil vprašanje, zakaj ruski dopisniki tako zelo slave organizacijo nemške vzhodne fronte. Namen tega je, da se prikrije dosedanj neuspehi ruske ofenzive in da se poziva na enako delo za rusko organizacijo. Ni dvoma, da so ruske utrdbे zelo pomanjkljive. Čas za ofenzivo je bil slabo izbran. Bil bi pravi čudež, če bi Rusi mogli predreti dolgo fronto od Pinska do Črnovic.

SAMOUOMOR RUSKEGA POLKOVNIKA.

Kodanj. V Wilmingtonu se je ustrelil ruski polkovnik Boris Poronarovski, ki mu je bilo naročeno, naj preizkusi pri družbi Nippon naročen smodnik. »New-York-World« piše, da vzrok samoumora ni znan. Iz pisem, ki jih je pustil, sledi le, da so pozvali njegovo vojaško komisijo v Rusijo.

LAKOTA V JUŽNI RUSIJI.

Poznanj, 12. jan. »Kuryer Poznanski« posnema po ruskih listih, da divja v južnoruskih gubernijah strahovita lakota, ki jo je povzročil dotok silnih begunskih množic in pomanjkljivo delovanje železnic in drugih prometnih sredstev.

MOBILIZACIJA RUSKE INDUSTRIJE.

Poznanj, 12. »Kuryer Poznanski« posnema po ruskih listih poročilo, da je predložilo rusko vojno ministrstvo ministrskemu svetu načrt »predpisi glede mobiliziranja ruskih industrijskih podjetij. Arzenale, tovarne in industrijske naprave bo po potrebi mobiliziralo vojno ministrstvo, nakar nihče — ne ravnatelji, ne upravno osebje in ne delavstvo — ne bo smel zapustiti svojega mesta brez posebnega dovoljenja vojnega ministrstva. Vsi mobilizirani stroji in ves material se more rekvirirati. Prestopki se kaznujejo z ječo do pet mesecev in globo do 3000 rubljev.

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 13. januarja. Veliki glavni stan: Odbili smo napad močnejšega angleškega oddelka severovzhodno od Armen-tieresa.

Francozi so danes ponovili v ranih jutranjih urah v Champagni napad severovzhodno od kraja Le Mesnil. Gladko smo jih odbili. Ravnotako se je izjalovil napadni poizkus na del jarkov, ki smo jih vzeli 9. t. m. pri selu Maison de Champagne.

Poročnika Bölke in Immelmanna sta sestrelila severovzhodno od Tourcoing pri Bapaume vsak po eno angleško letalo. Njegovo Veličanstvo cesar je podelil neustrašenima častnikoma v priznanje njunih

izrednih činov red »Pour le Merite«. Neko tretje angleško letalo smo sestrelili v zračnem boju pri Robaix, četrto je pa uničil naš obrambni ogenj pri Ligny, jugozahodno od Lille. Med osmimi angleškimi letalnimi častniki jih je šest mrtvih, dva pa ranjena. Vrhovno vojno vodstvo.

× × ×

Belgijski kralj in kraljica v smrtni nevarnosti.

Amsterdam. »Tidj« poroča iz Lapanne: Nemški letalci so metali v nedeljo med službo božjo bombe v Lapanne. Mala cerkev, v kateri sta se nahajala belgijski kralj in kraljica, je deloma uničena; 50 ljudij je mrtvih. Kralj in kraljica sta rešena.

Angleška brambna predloga sprejeta po zbornici v drugem branju.

London. (Kor. urad.) Poslaniška zbornica je sprejela v drugem branju brambno predlogo s 431 proti 39 glasovom. Zastopniki delavcev v ministrstvu so umaknili svoj odstop. Po glasovanju se je zbornica odgodila.

London. (Kor. urad.) Zveza rudarjev je na zborovanju v Cardiffu z veliko večino sprejela predlog proti brambni predlogi. Sklenili so tudi, da prično splošno stavko, a prej naj glasujejo o tem sklepu rudarji cele dežele.

Angleška mora varčevati.

London, 13. januarja. (Kor. ur.) »Reuter« poroča: Vlada, ki je finančni položaj države in vsled vojske zvišane zahteve natančno proučila, je prepričana o nujni potrebi varčevanja in je z ozirom na splošno zvišanje plač in z ozirom na že izdane odredbe, da se obdavci vojni dobček prišla do zaključka, da se mora vsako nadaljno zvišanje plač omejiti na krajevno ureditev in da se morajo vsa druga zboljšanja plač opustiti.

Kardinal Mercier odpotoval v Rim.

Bruselj, 13. januarja. (Kor. urad.) Kardinal Mercier, nadškof v Mechelnu, je sinoči odpotoval v Rim.

Razna poročila.

Hrvatje in vprašanje grba.

Zagreb, 13. jan. Predposvetovanja hrvaške regnicolarne deputacije za ureditev vprašanja o grbu so končana. Člani Starčevičeve stranke, ki pripadajo deputaciji, so stavili predlog, ki odgovarja državnopravnim načelom stranke. Čista stranka prava se posvetovanj sploh ne udeležuje, ker je iz načelnih ozirov odklonila volitev v deputacijo. Prihodnja seja v soboto. Poročevalec poslanec dr. Krišković bo podal na podlagi dosedanjih posvetovanj izdelan elaborat, s katerim bodo stopili Hrvatje pred ogrsko regnicolarno deputacijo.

Nemščina na Moravskem.

Moravsko namestništvo je pozvalo občine, da v svojih dopisih na gotove oblasti vsaj naslov in krajeno ime napišejo nemško. Ker so češke občine rabile samo češčino, je nastalo mnogo neprilik in težav, katere hoče sedaj ta poziv moravskega namestništva odpraviti.

Ententa proti sv. Očetu.

Berlin, 13. januarja. »Vossische Ztg.« poroča iz Curiha: Neka vatikanska korespondenca izpopolnjuje vest »Neue Zürcher Zeitung«, o klavzuli londonske pogodbe proti izpremembi garancijskega zakona še tako, da so se sporazumniki zavzeli, da ne bodo dovolili nobene intervencije (posredovanja) od strani papeža.

Splošna stavka na španskem končana.

Pariz, 13. januarja. (Kor. ur.) »Temps« poroča iz Madrida: Ker so delodajalci odnehali, je splošna stavka končana. Samo 20.000 delavcev še stavka. Petdeset hujšakačev so zaprli. Vlada je izjavila, da ne prepove izseljevanja španskih delavcev.

Strašen naliiv.

Hamburg, 14. jan. (Kor. ur.) Tu je bil v četrtek zvečer izredno hud vihar z naliivom. Vse kleti so pod vodo. Cestna železnica in promet z vozovi je ustavljen, ker so ceste do ¼ m pod vodo.

Kitchener.

Občni zbor slovenskega glasbenega društva „Ljubljane“ dne 4. jan. 1916.

Dr. Frančišek Kimovec razvije program glasbenega dela.

Občni zbor »Ljubljane« se je vršil minoli tork zvečer v novo prirejenih društvenih prostorih na Jurčičevem trgu št. 3. II. nadstropje, ob navzočnosti okoli 60 članov in članic. Ob pol devetih je otvoril predsednik dr. Vladislav Pegan zborovanje z daljšim nagovorom, v katerem je izvajal:

Nagovor predsednika dr. Pegana.

Častiti navzoči! Precej časa je minilo, odkar smo bili zadnjič skupaj na obnem zboru glasbenega društva »Ljubljane«. Vzrok, da se nismo prej zbrali, ne leži v pevcih in članih sploh, pa tudi v odboru ne; vzrok je izven društva. Vsem so znane razmere, preko katerih nismo mogli, in ki so stavile našemu delu ter načinu našega delovanja meje. Zahvaljujem Boga, ki nam je dal tako kmalu, prej kakor smo pričakovali, priti na občni zbor, zahvaljujem pa tudi Višio Previdnost, da nam je dala na razpolago ljudi, ki vidijo ne samo sedanjost in preteklost, ampak tudi silno močno v prihodnost. Težko bi mi bilo imenovati osebe, ki so si v zadnjem času stekle za slugo za naše društvo, ker jih poznam in vem, da jim ni na tem, da bi njih luč svetila nad mernikom. Enega faktorja pa, ki je omogočil današnji občni zbor, od katerega si jaz, ki ne gledam rad brez potrebe v rožnost bodočnosti, obetam bogatih uspehov, lahko imenujem našega prečastitega novega zborovodjo, gospoda dr. Kimovca. (Živahno ploskanje. Klici: »Živio!«) Previdnost pa nam je pokazala pomoč v osebi gospoda dr. Kimovca. Mislim, da je to ime znano vsakemu slovenskemu pevcu; ni pa vsem znano, kaj dr. Kimovec na polju slov. glasbene umetnosti pomeni. Vsak pevec nima prilike in časa, da bi vse to preiskoval, in težavno je tako delo preiskovati. Tudi če bi imeli ljudi, ki bi hoteli v tem oziru poizvedovati, kaj je dr. Kimovec na tem polju vse storil, bi ne našli vsega, kar je storil.

Imeli smo več dolgih, premišljenih, temeljitih razgovorov, ki so se vsi končali z zaključkom, da mora »Ljubljana« svoje delo, pretrgano z vojno, v imenu dobre stvari nadaljevati. Drugi zaključek je bil, da ga more nadaljevati. Tretji, da ga je v stanu nadaljevati le, ako ima ljudi, ki so dobri stvari na razpolago. In te imamo. To nas je pripravilo do tega, da smo sklicali današnji občni zbor.

Naloga našega današnjega občnega zbora je, da si da »Ljubljana« v stvarnem in osebnem oziru prave, postavi direktivo za svoje prihodnje delo. Danes naj se določi, po kom in kako naj »Ljubljana« deluje, da bo ustrezala visokim namenom, zapisanim v društvenih pravilih. Pa saj ni treba, da bi imeli zapisana pravila. Kdor pozna nalogo glasbenega društva v okviru katoliškega svetovnega naziranja, ve, kako se mora to delo vršiti. Vsi, ki so bili že pri naših občnih zbiorih, vedo, kaj je naloga, kaj namen našega društva, in grešil bi, če bi hotel o teh nalogah obsežneje govoriti. Naloge »Ljubljane« so Vam torej znane; saj so precej enake pri vseh glasbenih društvih. Glavno je, da rešimo vprašanje, kako naj »Ljubljana« svoj namen doseže v soglasju s katoliškim svetovnim naziranjem, kako ga naj doseže pod novimi razmerami, z ozirom na izpremembe časa in oseb. To naj se na obnem zboru izvrši. In tukaj bi prosil vse, ki imajo kakršno si bodi dobro in resno misel, kako bi se naše glasbeno delo povzdignilo, da jo nam sporoče, kako si to delo mislijo, da bi imelo uspehov. Za vsak nasvet bomo srčno hvaležni.

V prvi vrsti pričakujem uspeha od tega, kar nam bo povedal naš strokovni izvedenec, naš g. dr. Kimovec.

Dovolite mi, da se, predno podelim besedo gospodu zborovodji dr. Kimovcu, spominjam nekaterih dogodkov, ki so silno živo uplivali na delovanje našega glasbenega društva. Najprej se moram baviti s par žalostnimi dogodki.

Znano Vam je, da je glasbeno društvo »Ljubljana« zaradi razmer, ki jih je prinesla vojna, moralo z rednim delovanjem prenehati. S tem trenutkom je bilo, kakor ob sebi umljivo, poklicanih pod orožje veliko članov moškega oziroma mešanega zbora. Danes nam zgodovina vojne ne da še povedati, kdo je bil vse od članov našega društva v vojni prizadet na ali drugi način, vendar toliko je že gotovo, da je »Ljubljana« izgubila nekaj članov. To se sme po poročilih, ki so nam došla, smatrati za gotovo. Mislim, da izvršimo žalostno dolžnost, če se tukaj spomnimo vseh tistih, ki so svoj čas pevali pod zastavo »Ljubljane«, pozneje pod zastavo domovine in ki spijo zdaj spanie junakov domovine. (Zborovalci so se med zadnjimi besedami dvignili s sedežev.) Bodi jim vsem blag spomin!

Druga, nič manj žalostna stvar, ki Vam jo moram naznaniti, je nenadna smrt enega naših najboljših prijateljev: Državnega

in deželnega poslanca, komerčnega svetnika Franca Povšeta ni več med nami! (Splošno presenečenje.)

Izvolite v znak bridke izgube vstati, in prosim, da mene, oziroma, kdor bo imel naše društvo v bodoče zastopati, pooblastite, da izreče na pristojnih krajih sožalje našega društva ter da se ta sožalnica zabeleži v zapisnik današnjega občnega zbora. (Zborovalci so ustali.)

Potem ko smo te dve žalostni nalogi izvršili: da se spominjamo vseh pevcev in prijateljev našega društva, ki so kot brani telji domovine storili svojo dolžnost na polju časti, in da se spominjamo svojega dobrega prijatelja Franca Povšeta, mislim, da smemo preiti k drugim nalogam. Preko smrti stopimo k delu, k novemu življenju.

V vojnem času smo izdatke krili s podporami, katerih smo bili deležni. Postali smo deležni tudi podpore mesta Ljubljane. Naglašati pa moram, da je naše društvo dobilo to od mest. občinskega sveta ljubljanskega na način, ki je za naše glasbeno društvo posebno časten, namreč brez ugovora, s pritrdilom vseh strank. Mislim, če se je priznala podpora tako, kakor sem Vam povedal, smo na to lahko ponosni, kajti to priča, da se kulturno delo »Ljubljane« priznava ne samo od tistih, ki so okoli nje, ampak tudi od tistih, ki so zravni; to priča, da »Ljubljana« nima nasprotnikov. Delo našega glasbenega društva se vsestransko priznava, in ne morem si misliti, da bi se med Slovenci našel kdo, ki bi bil proti nam.

Prosim gospoda tajnika, učitelja Gorupa, da poda svoje poročilo.

Poročilo tajništva.

Gosp. učitelj Gorup: Poročilo tajništva je kratko. Sestavljen sem samo najvažnejše stvari, ki jih hočem v sledečem podati:

Poročilo društvenega tajnika na obnem zboru dne 4. januarja 1916.

Glasbeno društvo »Ljubljana« je moralo vsled vojne, kakor večinoma druga društva, svoje delovanje za dalj časa prekiniti. Društveni prostori v »Ljudskem domu« oddali so se vojaški oblasti, katere je uporabila za bolnico. Ko pa je društveni odbor dobil zopet nove prostore, je dal cel arhiv na novo urediti ter se obenem bavil z vprašanjem, kako in v kakem obsegu bi se društveno delovanje zopet pričelo. V dveh izrednih sejah se je posrečilo odboru pridobiti za glasbeno društvo kot pevovaljo neumornega strokovnjaka na glasbenem polju, g. dr. Frančiška Kimovca.

Ker bo pa gospod pevovodja danes sam poročal o bodočem delu »Ljubljane«, navajam tu stanje novourejenega arhiva. Moških zborov z glasovi je 204, mešanih zborov z glasovi 72, partitur in del 437, med temi je 280 zborov posvetnih, 105 cerkvenih in 52 za solo-petje oziroma za klavir in orgle.

Vsled pridobitve novega g. pevovodje sem prepričan, da se bode pevski zbor vestno ravnal po navodilih, katere bode inel priliko poslušati pri pevskih vajah, kajti le na ta način pride zbor do onega viška glasbene umetnosti, katerega je začrtal g. pevovodja ob pričetku svojega nastopa pri »Ljubljani«.

Predsednik dr. Pegan: Dovolite mi samo par besedi. Poročilo, kakor pravi g. tajnik, je kratko. S tem pa ni rečeno, da je bilo tudi delo g. tajnika kratko. Ko se je porodila misel, da mora »Ljubljana« zopet začeti delati, je nastala važna naloga, dognati in pokazati celo premoženjsko stanje, zlasti pa, koliko gradiva ima na razpolago v svojem arhivu. Kdor je imel že dela s takimi arhivi ko je treba pregledati na tisoče zvezkov in ustanoviti: to imamo, tega nimamo, ve, kaj tako delo pomeni. Bili bi nehvaležni, če bi gospodu tajniku z ozirom na njegov večmesečni izredni trud ne izrekli posebne zahvale. On je že stvar tako uredil, da ve zdaj g. dr. Kimovec, s čim ima razpolagati. Predlagam, da se poročilo g. tajnika vzame za zahvalo na znanje z ozirom na to, kar je storil pripravljalega dela za današnji občni zbor, izrednega dela v arhivu. (Sprejeto.) Prosim, da se to zabeleži v zapisniku današnjega občnega zbora.

Prosim, da se sedaj oglasite k besedi. Nato da predsednik besedo novemu zborovodji g. dr. Frančišku Kimovcu, ki je podal naslednje poročilo:

Govor dr. Frančiška Kimovca.

Zgodovina »Ljubljane« je pisana z jako pestrimi črkami. Pa ne bomo prerешevali njene zgodovine, kajti danes se nismo zbrali, da gledamo nazaj, ampak da jasnega očesa, vedrega čela, veselega lica, navdušenega srca upremo svoj pogled v bodočnost. Namen nam je, našo z a č a r a n o k r a l j i č i n o s s p a n j a vzbuditi, zbrati krog njene njene prijatelje, jo peljati pod gorke božje solnce, da se tam ogreje in raz-

vname sama ob prelestnih zvokih slovenske pesmi, pa to svojo gorkoto, ta svoj ožen na vse strani izžariva in prenese po celi slovenski zemlji da bo cela slovenska domovina odmevala glasov ki so se spočeli v »Ljubljani« da bo cela slovenska domovina na ognju iz srca našega društva. To je namen našega zborovanja.

Nismo se zbrali za to, da pregledujemo stare liste v zgodovini »Ljubljane«, ampak da vložimo nov list v njeno zgodovinsko knjigo in ga začnemo pisati z vztrajnim, brez dvoma trudopolnim, toda plodonosnim delom, — nov list v zgodovino našega društva, na tudi, če Bog da, nov list v zgodovino slovenske glasbe.

Zato si moramo predložiti, kakšno stališče naj zavzema »Ljubljana« v bodoče in jasno moramo imeti pred očmi cilje, katere hočemo — kdaj, ne vemo — doseči.

Namen našega društva je po njegovih pravih izražen v besedah: glasbeno društvo. Izključeno je torej in mora biti vsakršno vmešavanje nestalnih, menjajočih se dnevnih vprašanj, izključeno vsako povdiranje dnevnega naziranja, ki je danes tako, jutri drugačno, izključena je misel na vsako podiranje, izključeno vsakršno bojno razpoloženje. Delo, zidanje, — ta klic nas je dvignil. Naš namen, naša podlaga, naše stališče je: prospeh glasbe, glasbeni razvoj. Edino ta program nas bo držal in nam obeta uspehov.

Naš današnji večer, naše delo sploh in in bo ireničnega značaja, vzraslo na podlagi, z razpoloženja, kakršno danes celi svet in vsa srca obvladuje: hrepenenje po mirnem, plodonosnem delu na podlagi trajnega, stanovitnega miru na vse strani.

Glasba je naše stališče, glasbeno delo naš program.

Če pa pravim: glasba nam je namen, še ne rečem, da je to glasba kot taka, brez ozira na vse drugo. Ne glasba, v kolikor po svoji naravi vsebuje prijetno razpoloženje naših duševnih zmognosti — to še ni dovolj — ampak glasba, v kolikor ji je namen, blažilno, plemenito vplivati na čelga človeka z vso njegovo umsko naravo, z vsemi njega zmognostmi, ne le zadoščati našemu hrepenenju po užitku lepote, ne le naslajati naše uho z lepo formo zunanje oblike glasbe, ampak naš program je glasba, ki upošteva tudi ostali dve prvini in komponenti tiste večne, nerazdružljive metafizične trojice: poleg lepočutja tudi resnico in dobroto. Z drugo besedo: Našemu glasbenemu delu določa smer in meje poleg ozira na čim večjo formalno dovršenost tudi ozir na nje resničnost in dobroto, to se pravi: naše glasbeno delovanje mora biti tako urejeno, da nikdar ne žali resnice, ne naravne, spoznane po naravnem razumu, ne verske, razodele po večnem Razumu; naš program je glasba, ki nikdar ne žali dobrote tistega naravnega čuta, ki nam je zapisan v srca; ki nikoli ne gre preko moralnih mej, ki so nam začrtane, v srca po Bogu, večni resnici in dobroti; ki nikoli ne kaže tega, kar je slabo, kot dobro, ki nikoli ne prokazuje kot hvale in poželenja vredno tega, o čemer nam razum in zavest pravita, da se mora zatirati. Niti v pesmi niti v glasbi se ne sme gojiti ničesar, kar bi bilo plašč, da se slabo zakriva. Naše delo ne sme biti nikomur v izpodrtiko, zavedati se moramo vedno, da se mora tudi glasba ozirati na čelga človeka z vsem njegovim umom, voljo in lepočutjem, čenraj glasba v prvi vrsti učinkuje na lepočutje. Dobro se zavedamo tega, da je vsak poslušalec in vsak sodelavec človek, ki naj glasba vpliva na njegova čustva in njegovo srce. Enako se zavedamo, da smemo s svojim glasbenim delom vzbujati le plemenita čustva, le v najboljšem smislu vplivati na srce in ga vzgajati. Naš namen je, srca plemenita napraviti, srca vzgajati, dvigati za dobro, ne pa nizke instinkte v srcih gojiti in vtrjevati.

To se mi zdi potrebno poudarjati posebno zato, ker vemo, da je ni umetnosti, ki bi tako neposredno, spontanski, rekel bi: nujno in neodoljivo vplivala na človeško srce, na čustva, kakor glasba. Nobena druga umetnost nima te velike moči, da bi človeka: poslušalca, uživajočega človeka tako prevzela, mu svoja čustva tako neposredno vdihnala, tako prenesla z delujočega na sprejemajočega — kakor glasba. Veliki esteti so edini v tem, da noben kip, nobena podoba, nobena beseda tako živo ne učinkuje na najtanjša, najintimnejša čustva srca in na tako skrivnostno, tako malo viden način, kakor ravno glasba, ne prenaša teh čustev na sprejemajočega človeka. Zato se moramo toliko bolj zavedati svoje odgovornosti. Naš namen ni samo zabavati ljudi, ampak trajno učinkovati na poslušalce. Naš namen je ta, da mogočni vpliv glasbe uporabimo in z njega pomočjo v čim največji meri vplivamo na srca.

To je naše stališče glede glasbenega dela, ki ga z današnjim dnem vnovič začnemo.

Cilj, ki ga zremo zaenkrat pač še v daljavi, je čim večja glasbeno-umetniška

usavršenost vsega, kar bo naše društvo podajalo javnosti. V formalnem oziru je naš cilj najvišje usavršenje, ki ga je glasbeno društvo zmožno in ki ga more občinstvo od glasbenega društva, ki si je postavilo za cilj najvišje vrhove, pričakovati. Ni naš cilj samo petje, vokalna glasba, da bi zapeli ob gotovih prilikah nekoliko pesmi. Naš cilj gre za tem, da obsežemo vso obširno glasbeno literaturo, ampak tudi tujo, kolikor je to mogoče, in jo skušamo napraviti dostopno naši širši javnosti. Naš cilj je, da se z vztrajnim delom, s trudoljubno pridnostjo in s pomočjo božjo povzpemo na navišje višave glasbene umetnosti in dovršenosti.

Kdaj bo ta cilj dosežen, tega si ne upam prorokovati. To častiti zborovalci, je vse odvisno od Vašega sodelovanja, od Vaše vztrajnosti, — od živega pevskega in glasbenega materiala, če smem tako reči, ki se bo, kakor upam, v obilni meri in najboljši kvaliteti zbral v našem društvu. Vse je odvisno od živega materiala, ki bo našemu društvu na razpolago. Glede števila in kvalitete pa nisem v skrbi in strahu. Vse pa je odvisno od Vaše vneme in vztrajnosti. Z ljudmi brez vneme — čeprav imajo dobro glasbeno podlago — niti najboljši zborovodja nič ne opravi. Z ljudmi pa, ki imajo dobro voljo, primerno izobrazbo, navdušenje in vztrajnost, utegne tudi revež, kakor sem jaz, v doglednem času doseči uspehov, da se jih bomo vsi veselili.

Po pravici povem, da sem se nerad in silno težko odločil, prevzeti pravec in strokovno vodstvo društva, kakor je »Ljubljana«, ki nima samo namena prirediti enega ali dveh večerov ali koncerta v zabavo širše javnosti, ampak ima namen, slovensko glasbo razširiti po celi domovini. Trepetal sem in se tresel, preden sem težko nalogo prevzel. Že blizu, da se udam, sem se zavedel velike odgovornosti, svoje nezmognosti in velikih slabosti v glasbenem oziru. Če pa vkljub temu dosežem visoke cilje, začrtane v § 2. pravil, ki obsega tudi velike koncerte do največjih in najtežjih glasbenih del, bo to Vaša zasluga, zasluga Vaše vztrajnosti, Vaše dobre volje. Vaše pomoči, Vašega sodelovanja.

Mislim, da je s tem dosti zarisani program, ki ga ima naše društvo, ki sem ga povzel po pravilih in ga samo s svojimi besedami razložil. Sedaj pa je čas, da pojdemo na delo, da se krog nas zbere čim večji krog src enakih misli, enakih ciljev in teženj.

Prijazno je povabljen vsakdor, ki hoče sodelovati, kdo ima dobro voljo in primerno glasbeno izobrazbo. Komur pa zadostnega glasbenega znanja manjkajo, naj se tudi ne ustraši. Da ima le dober glas in posluš, naj vstopi brez skrbi v naše vrste! Ustanoviti nameravamo namreč poseben pripravljalen tečaj, da se bodo v njem ljudje z dobro voljo in primernim znanjem pripravljali na sodelovanje v zboru. Kdor ima dober posluš in primerno porčijo vztrajnosti, se bo kmalu usposobil; da vstopi v naš krog, da bo z navdušenjem sodeloval pri »Ljubljani«.

Če se bo pokazala potreba, osnujemo tudi poseben tečaj za začetnike, za mladino, ki bo izpolnjeval vrzeli v naših zbiorih, da ne bo odvisno od enega ali drugega člana, ki bi morda mislil, da more društvu s svojo odsotnostjo napraviti zapreko.

Prepričan sem, da ste vsi zbrani najboljše volje, da pomagata uresničiti začrtane cilje. Tudi jaz imam najtrdnjejšo voljo, voditi naše društvo po tistih potih, ki so v dosegu smotra najbolj primerna in si jih je »Ljubljana« začrtala v svojih pravilih.

Če se naši ideali uresničijo, če nam pridejo naši cilji v dosežno bližino, potem bo naše društvo vir, odkoder se bo širila po celi slovenski domovini zmisel za lepo pesem, studenec, od koder bo v mogočnih rekah valoval in se razlival blagoslov najčistejšega veselja in najblažjega čustvovanja.

Zato vabim vse, da delujete na to, da se zberejo okrog nas vsi ljudje, ki jim je na srcu lepa slovenska pesem, vse, ki spoznajo, kolike vrednosti je lepa glasba, ki spoznajo potrebo, da se glasba kot eden najboljših vzgojnih faktorjev na krščansko-naravni in pošteni narodni podlagi po naši domovini razširi. Zato kličem: Pričnimo vsi z navdušenim srcem na delu za Boga, narod in domovino! (Navdušeno pritrdjevanje in ploskanje.)

Predsednik dr. Pegan: Vaše pritrdjevanje priča, da ste gospodu dr. Kimovcu hvaležni za te programatične besede, za »proračun« našega društva. Ko ste čuli naš proračun za bodočnost, je dana podlaga, da gremo na delo. Pred vsem bi še samo to povedal glede gospoda predgovornika, da je res veliko premišljeval, ali se naj loti tega dela, ali mu je kos, ali mu ne bo izpodletelo. Moje prepričanje v tem oziru je ostalo takšno kakor je bilo prej: Dobro je, da se ne krije njegov strah, njegova bojazen, njegovo nezaupanje s tem, kar ima v srcu, v sebi. Da tisto nezaupanje ni utemeljeno, pričajo najbolj besede, ki smo jih danes od njega slišali. Človek, ki o glasbi, vsem lepem tako misli kakor on, ki mu je naloga tako resna, kakor smo sli-

šali iz njegovih besed kot človeka, Slovenca in — dvakrat podčrtam: duhovna, nam more biti porok, da je vse tako govoreno kakor mišljeno, porok pa tudi — o tem smo vsi prepričani — da bo nalogo, ki si jo je postavil, tudi izvršil kot človek, Slovenec in duhovnik. To nam je najboljša garancija za bodočnost. Prosil bi Vas, da se zavedamo, da naj bo glasbeno društvo »Ljubljana« vsej slovenski glasbi pravec. Želi kdo besede?

G. J. Ž. Č. predsednik je izrekel besede: Življenje zahteva, da gremo preko smrti k resnemu delu, k novemu življenju. Te besede naj postanejo krilate. Vaš bodoči zborovodja Vam je povedal, kako veliko odgovornost jemlje on in vsak od Vas nase. Znanje so mi razmere obmejnih Slovencev in vem, da so vedno veliko upa in nade in lepo sliko imeli v »Ljubljani«. Če se je danes reklo, da naj Vaša dobra volja in Vaše resno delo pokaže pravec slovenski glasbi, da naj bo pravi vir najčistejšega veselja širom slovenske domovine, da je Vaša naloga, srca plemenita, dobra napraviti, tedaj moram opozarjati, da se bo ravno sedaj, ko bomo po vojni preko smrti prehajali k novemu delu, moralo in moglo resno delovanje »Ljubljane« blažilo in vodilo nplivati in biti vzor ne samo na polju glasbe, ampak tudi pri drugih organizacijah. Marsikaj se je pri izobraževalnih društvi že začelo. »Ljubljana« jim bodi vzor. Naj vsak prevzame nalogo, da ji resnih delavcev pridobi.

Predsednik dr. Pegan: Programatične izjave g. dr. Kimovca ste vzeli z odobravanjem na znanje. Ne morem drugega, ko izreči mu zahvalo za to, kar nam je povedal, z željo, da bi se vsi začrtanemu delu z veseljem podvrgli in tako pripomogli k dosegu visokih ciljev, ki nam jih je naš zborovodja zarisal. Molitev in želje vseh dobrih ljudi na Slovenskem ga bodo pri njegovem bodočem delovanju spremljale.

Želi kdo besede?

G. učitelj, tajnik Gorup: Predlagam, da se z vzklikom zopet voli za predsednika g. dr. Vlad. Pegan. (Splošno odobravanje in ploskanje.)

Nato je bil istotako z vzklikom izvoljen sledeči odbor: Zborovodja dr. Francišek Kimovec.

Odborniki: prof. Gruden Ivan, prof. Robida Adolf, Javoršek Karol, Gorup Pavel, Zdešar Ivan, dr. Natlačen Marko, Krišche Franc, Pestotnik Anton, Globelnic Franc, Rus Franc, Štefe Ivan.

(Splošno odobravanje.)

Predsednik dr. Pegan vpraša, če kdo ugovarja, da se ni volilo po listkih. Nobenega ugovora. Konstatira, da je izvolitev predsednika in odbora veljavno izvršena.

Pregledovalci računov so gospodje: Kregar Ivan, Volta Anton, Golob Andrej.

Predsednik z zahvalo na udeležbi zaključil občni zbor ob 10. uri zvečer, proseč in pozivajoč, da bi vsak udeleženec po svojih močeh prispeval k uresničenju visokih ciljev glasbenega društva »Ljubljane«.

× × ×

IZ PRAVIL SLOVENSKEGA GLASBENE DRUŠTVA »LJUBLJANA«.

Ime in sedež društva.

Ime in sedež društva je: Slovensko glasbeno društvo »Ljubljana« v Ljubljani.

Namen.

Namen društva je sploh glasbe vobče. V dosego tega namena društvo:

1. prireja vsakovrstne glasbene in zabavne priredbe na Kranjskem in izven Kranjske z domačimi in tujimi močmi;

2. prireja poljudna predavanja o glasbi;

3. vzdržuje redno pevsko in glasbeno šolo in ustanavlja slovenske glasbene šole na Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in Primorskem.

4. Zalađa po možnosti izvirne slovenske skladbe in razpisuje od časa do časa nagrade za najboljši slovenske skladbe. O založbi in nagradi sklepa v to svrhu sestavljeni artistični odsek peterih glasbeno naobraženih moži, in sicer z relativno večino, ter poroča potem odboru, ki odločuje definitivno. Pevovodja je ob sebi član tega odseka.

5. Pospešuje nabiranje narodnih pesmi in jih izroča v harmoniziranje in proučevanje večjemu glasbeniku.

Ta ima svoj izdelek izročiti pod 4. omenjenemu odseku, ki poroča odboru; eventualno izdajo in nagrado določa ta.

6. Izvaja vsako drugo leto po en konkurenčni koncert izključno novjših slovenskih skladb.

7. Izvaja vsako tretje leto po en slovenski koncert, ki naj obsega izključno slovenska glasbena dela.

8. Izvaja vsako leto po enkrat eno cerkveno glasbeno delo, mašo, requiem ali kaj drugega.

9. Prireja in goji kamorno glasbo.

10. Vzdržuje knjižnico, ki ima obsegati glasbena dela sploh, brez razlike narodnosti, pa tudi poučne knjige o glasbi.

11. Podpira po možnosti nadarjene slovenske glasbenike

12. Vzdržuje moški in ženski zbor.

Društveniki.

Društvu sme pristopiti vsaka svojevpravna oseba, pevskemu zboru pa le taka, četudi ne svojevpravna ženska ali moška oseba, katere pristop odobri poleg odbora pevovodja z ozirom na njeno glasbeno izobrazbo in nadarjenost.

Društveniki so:

a) častni, b) ustanovni, c) podporni in d) člani pevškega zbora, ki so svojevpravni.

Dolžnosti društvenikov.

Dolžnosti društvenikov so:

1. Izvršujoči člani pevškega zbora so dolžni redno, marljivo in točno pohajati pevsko šolo in pevске vaje. Od obiska pevске šole ne sme nikdo prej izostati, dokler ga ne odveže pevovodja.

Vsak član pevškega zbora, ki izostane od pevskih vaj, določenih za izvajanje koncerta ali pevškega večera (pri tem je edino naslov merodajen), po brezuspešnem opominu, brez utemeljenega zadržka, trikrat, se vsled izreka pevovodje sme izključiti od sodelovanja pri tej glasbeni priredbi.

Dotičnemu je prosta pritožba na odbor, ki sklepa po zaslišanju pevovodje in dotičnega člana, in sicer samo o tem, ali so bili pogoji za izključenje v istini dani ali ne. V prvem slučaju je smatrati izključitev za potrjeno, v drugem ne.

2. Pod št. 1. omenjeni člani so dolžni sodelovati pri vsaki društveni priredbi.

3. Pri tujih društvi vobče sodelovati je vsakemu članu prosto vse dotlej, dokler odbor ali občni zbor ne sklene kake izjeme.

4. Sklepu odbora ali občnega zbora se ima vsak član brezpogojno podvreči.

5. Vsak član društva je dolžan varovati ugled in korist društva povsod in ga zastopati v slučaju, da ni bil v zastopstvo odločen poseben zastopnik po odboru ali predsedniku, kar se ima redno zgoditi.

Ustanovniki plačajo po 100 K ali naenkrat ali v petih zaporednih letnih obrokih po 20 K, podporni člani plačajo na leto po 6 K, člani pevškega zbora, ki so svojevpravni, plačajo enkrat za vselej 2 K vpisnine, drugi člani so vseh rednih doneskov prosti. Podpornina se nabira vsako leto do konca meseca aprila.

× × ×

Pevke in pevci, ki žele sodelovati pri »Ljubljani«, naj pošljejo svoje natančne naslove na naslov: Dr. Francišek Kimovec, Ljubljana. Stolto župnišče.

× × ×

Slovensko glasbeno društvo »Ljubljana« pričakuje, da ostanejo društvu zvesti vsi dosedanjí gg. podporniki in da dobi po vseh slovenskih deželah še mnogo domoljubov in domoljubnih zavodov, ki bodo z rednimi letnimi doneski podpirali lepe, vzvišene cilje tega našega glasbenega društva. Vsak, kdor je z dušo in srcem naš, naj se oglasi in pošlje vsaj svojo pristopnino, oziroma svoj redni letni dar na naslov: Slovensko glasbeno društvo »Ljubljana« v Ljubljani. Čim večji bo krogi podpornikov, lažje bo uspešno delo. Delo, posvečeno slovenski glasbi, naj dobi povsod samo prijateljev. Naj živi pesem, domovina!

Novoletna voščila, zahvale in pozdravi naših vojakov.

Prejeli smo: Srečno in veselo novo leto želi čitateljem »Slovenca« in vsem Slovencem v domovini Alojzij Zajec, bivši črkoštavec v Katoliški tiskarni. — Srečno novo leto! ključje vsem prijateljem in znancom: narednik Parkelj Ivan, četovodja Pertot Lambert, četovodja Trbižon Ivan, desetenik Maurič Božomir. — Vsem prijateljem in znancom na južnem bojišču pošilja pozdrave in želijo srečno novo leto njihovi bratje na severnem bojišču: Anton Štemberger, narednik; Franc Grzetič, narednik; Ivan Keruš, desetenik; Franc Kovačič, desetenik; Josip Logar, Franc Maslo, Jože Žagar, vsi iz istrskobistriške doline. — Izpred božičnega drevesca pošiljamo sorodnikom in znancom in vsem Slovencem prisrčne pozdrave, zahvaljujemo se za božične darove in želimo srečno in veselo novo leto! Franc Kristanc, krojač in gostilničar v Šenčurju pri Kranju; Franc Petkovšek, Godovič pri Idriji; Josip Granda, Šmarjeta, Dolenjsko; Franc Božeglav, Lovek, Primorsko; Lojze Manfred o od Sv. Lucije, Primorsko; Iv. Špruk, Lojč, Štajersko; Matevž Ladiha, Trebnje, Dolenjsko; Fr. Belile, Vič, Ljubljana, vsi pri težkih topovih. — Vojaki v rezervi za bojno črto, domobranci, se vsi prisrčno zahvaljujemo za božična darila, ki smo jih v veliki meri z vso hvalo prejeli. Vsem darovalcem, domačim in drugim, želimo nad vse srečno in veselo novo leto, leto miru, da bi potem prihodnje praznike zopet z Vami obhajali! J. Fugina, kuhar; Mlekuš, Fr. Mikulič, J. Bricelj, A. Panjan, Veselič, Mauser, Žumer, Cankar, Gril, Govže, Iv. Ivanc, Petrič, Eržen, Novak, Šinkovec, Ankon, poddes. Bremec, poddes. Nadrih,

četovodja Stanko Rozman, F. M. K. Asp.

— Zahvaljujemo se vsem znancom, prijateljem in dobrotnikom za poslana nam božična darila, ki smo jih z veseljem sprejeli. Božične praznike smo lepo praznovali. S prisrčnimi pozdravi: Franc Beguš, Bohinjska Bela; Alojzij Ulčar, Toplice pri Rudolfovem; Andrej Možek, Kamnik; Jakob Preželj, Gorje pri Bledu; Janez Stare, Srednja vas, Bohinj, Leopold Kogoj, Stružišče, Primorsko; Anton Šesko, Planina, Štajersko; Janez Pogorevčnik, Dobrova, Štajersko; Maks Štagoj, Celje, Štajersko, vsi topničarji 2. polka. — Podpisani slovenski fantje in mošje c. kr. črnovojniškega bataljona na Doberdobski visoki planoti pošiljamo pozdrav vsem Slovencem in Slovenkam ter se iz srca zahvaljujemo za poslana nam božična darila, ki smo jih prejeli 28. grudnia, prišedši na kratek odmor iz bojne črte. Vaše radodarnosti ne bomo pozabili. Naj še tako padajo laške granate in šrapneli na naša kritja — mi ostanemo trdni in komaj čakamo trenutka, da jo udarimo v Italijo. Bog in domovina! Četovodja Povirk Franc in Čadež Franc; Breznik Anton, desetenik; Meglič Ignacij, Jerman Janez, Tul Ivan; poddeseteniki: Praprotnik Miha, Erker Albert, Štrukelj Janez, Groznik Peter, pešci. — Fantje 7. lovskega bataljona pošiljamo pozdrave vsem znancom in prijateljem in vsem Slovencem in želimo srečno novo leto: lovec Franc Nussdorfer iz Slapa pri Vinavi, podlovec Ivan Goropečnik iz Dobrove pri Ljubljani; lovec Ignacij Mahkovič z Jenč pri Litiji, Ivan Kodra iz Tuhinja pri Kamniku, Andrej Smuk, Glince pri Ljubljani; Ivan Škarabot iz Šempasa, Franc Tomažič, Vrhoplje pri Vipavi, Ivan Knapič z Vrhničke, Anton Gutnik iz Ligoine pri Vrhnički, Lovrenc Filipič iz Horjula, Matija Greštorc iz Trsta. — Vsem znancom in prijateljem pošiljamo srčne pozdrave ter jim želimo srečno in veselo novo leto — slovenski fantje in mošje pri zrakoplovnem oddelku v Roki kotorski: Franc Korenčan iz Horjula, Franc Velkavrh iz Polhovčega-gradca, Rudolf Pivan, Jožef Rozman, desetenik. — S tirolskih snežnikov pošiljamo pozdrave rojakom na vseh frontah staršem, prijateljem in slovenskim dekletom! Četovodja Ciril Peršič iz Vrtnice pri Gorici; podstrelca Franc Černe iz Reke in Al. Goslenčanik iz Slov. Bistrice, Jožef Penko, Slavina pri Postoini; Anton Fruga, Konkonek pri Trstu; Ivan Martinčič. Renče pri Gorici; Mate Opasič, Pazin; Franc Cingarle, Šempas pri Gorici; Karol Hohana, Št. Andrej pri Gorici; Alojzij Ranni, Brežice; Jakob Mešak, Gorice pri Postoini; Rudolf Verčič, Boljun, Istra; Jožef Godina, Trst; Andrej Vučajnik, Brežice; Ivan Šoba, Ravne—Videm, vsi pri topniškem polku. — Slovenski fantje od brzojavnega oddelka na italijanskem bojišču pošiljamo vsem znancom in prijateljem in čitateljem »Slovenca« prisrčne pozdrave: korporal Jožef Zaveršnik. Zg. Hrušica; Anton Markovič. Vinivrh, Dol.; Franc Kramar, Mirna neč, Dol.; Jožef Kolegar, Dol.; Franc Muha, Horjul; Martin Zorz in Konrad Kamnikar, Radeče. Zidanmost; Ivan Žarn, Mraševo, Dol.; Franc Kokej, Cerkno, Primorsko; Franc Semenič, Jesenice, Dol.; Ludovik Mrazek, Anton Celin, Zagorje ob Savi; Ignacij Švab, Sv. Križ pri Trzinu. — Srečno in veselo novo leto želim čitateljem »Slovenca« in boriteljem ob Soči Iv. Širca, krojač, in Ciril Tomazin, čevljar, rusko bojišče. — Najiskrenejše pozdrave domovini pošiljajo bivši trgovski sodružniki: Alojzij Skrinek, Vinko Petrič, Ciril Zavaršek, Anton Godnič in Stefan Petini. — V novem letu pozdravljamo domače prijatelje in čitatelje »Slovenca«! Ivan Uršič, poddesetenik pri želez. straž. oddelku, z Iderskega; Josip Berginec, Ladi; Ivan Volarič, Svina; Ivan Beršinc, Drežnica; Andrej Urbančič, Staro Selo. — Srečno novo leto vsem cenjenim čitateljem »Slovenca« želi enoletni prostovoljec narednik Vek. Črniog, učitelj. — Prisrčne pozdrave pošiljajo v domovino vsem Slovencem in Slovencem, posebno pa Belokrajincem: Francišek Lakner, Alojzij Penzal, Albin Eršte, Francišek Gazvoda, vsi zdravi in veseli. — S snežnih planin pošilja novoletne pozdrave zdrav in vesel materi, bratom, sestram, sorodnikom in vsem Slovencem, posebno pa tistim, ki podpirajo njegovo obrt, in se jim obenem zahvaljuje: Ludovik Rudež, Kobljeglava, Sežana.

Vsem prijateljem in znancom veselo novo leto želim Jožo iz Cerknice, Franc Škaberne, Rajhenburg, Štajersko; Anton Bole, Divača, Primorsko; Jožef Družina, Divača, Primorsko; Ivan Turk, Bloška Polica, Notranjsko; Jožef Rjavec, četovodja, Šempas, Primorsko; Jožef Žizmond, Primorsko.

Ogrski državni zbor.

Budimpešta, 13. jan. (K. u.) Poslanec grof Teodor Batthyany je stavil vprašanje v zadevi nove gospodarske pogodbe z Avstrijo in Nemčijo. — Nadaljevala se je razprava o predlogi glede enakopravnosti mohamedanske vere. Minister Jankovič je dejal med drugim, da je ta zakonski načrt dokaz za tradicionalna čustva simpatije in

prijateljstva med ogrskim in turškim narodom. Predloga se je nato sprejela. Razpravljalo se je nato o predlogi grofa Tisze, da se odposlje regnicolarna deputacija v zadevi skupnega grba.

Bolgarija k Adriji.

Zasedenje Krfa. — Bolgari zasedejo srednjo Albanijo.

Atene, 13. januarja. Vest, da so Francozi zasedli otok Krf, so sprejeli tukajšnji srbski častniki z različnimi občutki Zasedenje tega otoka smatrajo za zakasnelo, ker so v bojih proti Črni gori izvojevale osrednje sile kakor tudi Bolgari v Albaniji take uspehe, da jim je uspeh v Albaniji zagotovljen. Še pred desetimi dnevi niso bili končani dogovori med Bolgarijo in Rumunijo glede albanske akcije. Bolgarske vojske niso mogle razviti pred koncem te vojne v Albaniji intenzivne delavnosti, ker bolgarska vlada še ni bila na jasnem, kako stalische zavzame Rumunija proti bolgarski ustalitvi v srednji Albaniji. Osrednje sile so skupno s Turčijo dovolile, da prodre Bolgarija v srednjo Albanijo in si tako poišče izhod na Jonsko morje. Dokler Rumunija ni dala izjave, so morale bolgarske čete čakati mirno in brez dela, kaj da prinese dogovori. Črna gora in Srbija sta se obupno trudili, da si pridobita naklonjenost štirispornazuma, v prvi vrsti Francijo in Italijo, da odposljeta v Črno goro dovolj čet, da tako preprečita napade na Črno goro in Albanijo, ki so bili naravnost očitni. Posledica teh prošenj je bila samo ta, da so odposlali na Lovčene nekoliko francoskih topov in zelo malo streliva. Med tem je prišlo med bolgarsko in rumunsko vlado do sporazuma ter je dobila Bolgarija poročila in njena balkanska akcija nima sedaj nobenih zaprek. Bolgarsko prodiranje v Albanijo bi se moglo izvesti samo z znatnimi silami. In tako je francoska in italijanska pomoč, katere prvo znamenje je zasedenje Krfa, prišla po osvojitvi Lovčena in Berana prepozno. Zasedenje Krfa ima ta namen, da služi kot temelj za brambo ojačenj, ki bi se imela poslati v Črno goro in Albanijo. Srbski častniki pravijo, da bi bilo zasedenje Krfa rešitev za srbske in črnogorske čete, ako bi se izvršila vsaj pred tednom. V resnici je žalostno zadoščenje za Srbijo, da je prepozno izsišla to pomoč od entente, ker se mora Italija končno odreči svoji besedi v Albaniji. Na severu drži Grčija trdno v svojih rokah vse ono ozemlje, vsled katerega je protestirala Italija, da, celo proti Srbiji.

Amerika bo obračunala z Angleško.

Berlin, 12. jan. (K. u.) Dopisnik Wolffovega urada brzojavlja brez žice iz Newyorka: Časopisje in uradni krogi so polni zadovoljstva, ker je upanje, da se vprašanje podmorskih čolnov skoro končno reši. Washingtonske vesti pravijo, da še ta teden pričakujejo razjasnitve splošnega položaja in nato bo Amerika zopet obrnila vso svojo pozornost na diplomatičen obračun z Angleško o oskrbovanju svoje trgovine. »News World« poročajo iz Washingtona, da bo Lansing poslal v London tako ostro noto, kakor je dosedaj še ni spisal. Nota bo dokazala, da je Angleška v času miru trdno zagovarjala, da se živil pod nobenimi pogoji ne sme proglasiti za konterbando. Ker se je Amerika sedaj načeloma prepričala, da Nemčija in Avstrija odkrito skušata prizanašati življenju nebojevnikov na prevoznih ladjah, je ameriška vlada tudi prepričana, da bo pri sedanjih pogajanjih v Londonu njeno stališče tako močno, da bo Angleška morala izpolniti njene zahteve.

Književnost.

* »Čas.« Znanstvena revija »Leonove družbe«. Ljubljana 1916. Letnik X. Zvezek 1. Vsebina: Članki: Dr. Aleš Ušeničnik, Rimsko vprašanje. — P. dr. Gvido Rant, Fetišizem in prirodni človek: Misli prirodnega človeka o naravi. Bistvo fetišizma. — Dr. A. Pavlica, Nova kritika o darvinizmu. — Dr. Fr. Grivec, Srbsko-bolgarsko vprašanje: Stara pravda, Srbsko-bolgarska zveza in Macedonija, Srbsko-bolgarska vojska. Ali Srbi, ali Bolgari. Obzornik: Verstvo in kultura: Papeštvo in svetovni mir. Dr. Hans Wehberg, Das Papsttum und der Weltfriede. (A. U.) — Filozofija: Iz češke filozofije. Fr. Drtina. (Dr. F. Grivec.) — Pedagogika: Šolstvo. (A. U.) Vzgoja in psihoanaliza. (A. U.) — Zgodovina: Gruden dr. Josip, Zgodovina slovenskega naroda. (Prof. Jožef Kržišnik.) — Zapiski: O »mislečih« živalih. Psihologija oderuštva. Achleitnerjev »Feldkurat«. (P. Butkovič.) Boj proti humanistični vzgoji. O Nietzscheju. Faust in Dante. — Glasnik »Leonove družbe«. — »Čas« izhaja kot dvomesečnik. List je ena izmed rednih letnih publikacij »Leonove družbe«. Letnina za »Čas« in druge redne publikacije L. D. znaša 6 K. Pošilja naj se na naslov: »Leonova družba« v Ljubljano.

Turčija v vojski.

TURŠKO URADNO POROČILO.

Carigrad, 12. januarja. (Kor. ur.) Iz turškega glavnega stana:

Iraška bojna črta.

Nobene izpremembe.

Kavkaška bojna črta.

Sovražnik je napadel 10. januarja dvakrat odločno našo postojanko v odseku Narman, a smo ga odbili. Na bojišču je popustil sto mrličev.

Dardanelska bojna črta.

Več sovražnih križark in torpedovk je obstreljevalo 10. januarja nekaj časa pokrajino pri Tekeburnu in anatolske baterije brez vsake škode. Neka križarka došla iz Kavalje je poizkušala streljati na naš odsek severno od zaliva Saros, a naš ogenj jo je pregnal. Dva naša vojna letalca, ki sta ju vodila poročnik Boedeke in Chones, sta sestrelila 9. t. m. četrto sovražno letalo, ki je padlo pri Seddilbahru v morje.

Bitka pri Seddilbahru.

8. januarja in ponoči od 8. na 9. januarja, ki se je končala s porazom sovražnika, se je sledeče izvršila: Zmanjšano delovanje sovražnih topov na suhem, njih mesto so zavzeli topovi bojnih ladij, navzočnost mnogih transportnih ladij blizu izkrcevališča, okolnost, da je sovražnik zopet ob belem dnevu nepravilno prevahal čete z bolniškimi ladjami, je kazalo, da se z najhujšim ognjem naših topov nadlegovani sovražnik namerava umakniti. Pripravili smo vse, da bi sovražnik kolikor mogoče drago plačal umikanje. Priprave so popolnoma uspele.

Pripravljali smo pričeli napad dne 4. januarja. Odseke, ki smo jih zbrali za napad, smo ljuto obstreljevali s topovi in z minami. Svoj ogenj smo ojačili 8. januarja popoldne, razstreljevali smo mine in pošiljali na celi bojni črti močne poizvedovalne oddelke. Sovražnik, ki je izpregledal predigro napada, je zbral ob svojem levem krilu veliko bojnih ladij, ki so ljuto obstreljevale naše oddelke in naprej potisnjene postojanke. Naše oddelke, ki so se mestoma približali sovražnim strelskim jarkom, je sprejel sovražnik z ognjem pušk in z ročnimi granatami, a držale so do opoldneva svoje postojanke.

Ponoči od 8. na 9. januarja smo zopet vrgli svoje poizvedovalne oddelke proti sovražnim strelskim jarkom. Ko smo ob 3. uri zjutraj zapazili, da se prične sovražnik v središču umikati, smo naredili na celi bojni črti napredovanje. Del umikajočih se sovražnih čet je bežal v varstvu ljutega ognja svojih bojnih ladij proti izkrcevališču. Drugi del je poizkušal korak za korakom ovirati naše prodiranje in je v ta namen razstrelil mnogo avtomatičnih min. V tem trenutku so otvorili naši daleč noseči topovi morilen ogenj na vkrcevalne mostiče; naši poljski topovi so streljali na sovražne zadnje oddelke, katerim so zadali velike izgube. Naši gorski topovi so napredovali skupno s pehoto in so nadlegovali sovražnika iz neposredne bližine. Naše čete se niso ozirale na ogenj sovražnih ladij in min, zaničevale so bojaželno pekleni ogenj, ki so ga sipali z vseh strani na nje in so pobile sovražne vojake, ki radi učinkujočega ognja naših topov niso mogli bežati in so se obupno branili. Zjutraj 9. januarja so se nahajale naše čete na bojišču med številnimi sovražnimi mrličji. Končno smo dosegli, da je ogenj našega topničarstva uspešno dosegel svoj smoter in da je sovražnik vsled pritiska naših razpoložljivih sredstev na njegovo celotno bojno črto in radi napada močnih naših pehotnih oddelkov v tem ozemlju kljub varstvu svojih številnih vojnih ladij ni mogel več držati.

Tako se je končalo zadnje dejanje bojev, ki so se bili osem mesecev na Gallipolijskem polotoku, s porazom sovražnika, ki se je moral umakniti. Velik plen, ki ga še nismo prešteli, tvorijo topovi, orožje, strelivo, konji, mule, vozovi in veliko drugega bojnega blaga.

Več kot 300.000 mož zavezniških izgub pred Dardanelami.

Curih. »Tagessanzeiger« poroča: Francoske izgube pred Dardanelami znašajo okoli 100.000 mož, angleške pa 205.000 in sicer 125.000 mož mrtvih, ranjenih in pogrešanih ter 80.000 bolnih. Skupno so tedaj izgubili zavezniški pred Dardanelami nad 300.000 mož.

Naši letalci nad Rimini. - Potop parnika »Brindisi«.

Lugano, 13. januarja. (Kor. ur.) »Ag. Stef.« poroča dne 12. t. m.: Včeraj popoldne so preletela štiri avstr. letala Rimini, pri čemer so metala bombe, ki niso zahtevale nobenih človeških žrtev in povzročile le lahko materialno škodo. Eno letalo so zbili mornariški obrambni topovi in je padlo v morje. — 6. t. m. se je potopil rekvirirani parnik »Brindisi«, 541 ton, in 8. t. m. oboroženi parnik »Citá di Palermo«, 1052 ton; v spodnjem Jadranskem morju

sta bila zadela na mine. Hitra, dobro organizirana pomoč je rešila skoraj celo posadko in skoraj vse na krvo drugoimenovalnega parnika nahajajoče se osebe, kakor tudi celo posadko in nad polovico vkrcanih inozemskih oseb na parniku »Brindisi«. K temu se pripominja od pristojne strani: Kakor je razvideti iz poročila mornariškega poveljstva z dne 12. t. m., so se nepoškodovana vrnila vsa letala, ki so se bila udeležila akcije proti Rimini. Navedbe »Agencie Stefani«, da je bilo sestreljeno eno letalo, temelje tedaj na goli izmišljotini.

Dnevne novice.

+ Dekan Gaberc umrl. Ponoči na 13. t. m. je v Mariboru nenadoma umrl vlč. g. Simon Gaberc, častni kanonik, knjišk. svetnik, župnik in dekan pri sv. Magdaleni v Mariboru. Zjutraj so ga dobili mrtvega v postelji. Rojen je bil leta 1838. v Črešnjevcu pri Radgoni in bil leta 1865. v mašnika posvečen. Leta 1909. je postal častni kanonik. Lani je obhajal svojo zlato sv. mašo. Blag mu spomin!

+ Tajni svetnik je postal podmaršal grof Salis-Seewis, generalni guverner v Srbiji.

+ Slovenec štirikrat odlikovan. Četovodja Roman Benda, uradnik »Zadružne Zveze« v Mariboru, je prejel za hrabro zadržanje pred sovražnikom že četrto odlikovanje. Sedaj leži ranjen v bolnišnici v Feldbachu.

— Nove sodne pristojbine pri najvišjem sodišču. Dne 11. t. m. se je vršila prva civilna razprava, odkar so uvedli nove sodne pristojbine. Po starih pristojbinskih predpisih bi bil stal kolek le eno krono, a razprava je stala na pristojbinah zapisnika, razprave in kolka za razsodbo 80 kron.

— Smrtna kosa. Umrl je v Gradcu posestnik tiskarne J. Janotta, star 75 let. — Umrla je v Celju gospa Margareta Vaupotič, stara 80 let, mati c. kr. okr. višjega zdravnika g. dr. J. Vaupotiča. — Umri je vsled rane, dobljene na bojišču, mariborski trgovec Jugg, star 31 let.

— Gledališče v Mariboru zopet odpro 15. t. mes.

— Tovarniške nezgode. Težko poškodovan se je 14. t. m. Jakob Koderman, 56 let stari tovarniški kurjač v parketni tovarni Josipa Lenarčiča na Verdu pri Vrhniku. Podrl se je neki lesen oder, padel nanj ter mu zlomil levo nogo nad kolenom. — Težko ponesrečil se je tudi Leopold Srčnik, 91 let stari strojni delavec pri Feliks Stare v Preserjah, stanujoč v Mengšu št. 74. Ko je bilo kolo stroja v teku, ga je zgrabil za roko, gnalo nekaj časa okoli, potem pa zagnalo doli ter se je pri tem zlomil levo roko (dvakrat) in levo nogo. Oba poškodovanca se zdravita v tukajšnji deželni bolnici.

— Božičnica v beljaški bolnišnici. Beljak, 2. januarja 1916. V beljaški bolnišnici Rdečega križa smo obhajali sv. večer že 23. decembra. V telovadnici dekliske šole je stalo lepo okrašeno božično drevo, pa tudi dvorana sama je bila ozaljšana z zelenjem in električnimi lučmi. Slavnost se je pričela z živo sliko pri jaslicah. Tudi iz srede Slovencev so bili igralci, celo sv. Jožefa so vzeli izmed nas, in sicer ga je predstavljala Gorenjec g. Janez Kozelj iz Ribnega pri Bledu, ki se je res prav po gorenjsko držal. Pri obdarovanju ranjenecov so bili zastopani podmaršal ekscelencja Scotti, general Rohr, vojni kurat g. R. Potočnik ter več dam in gospodov. Razdeljevali so pa darove ljubki angelčki ter naše požrtvovalne sestre. Vsak je dobil cigarete in več drugih stvari. Tudi novo leto je prineslo več darov, tako da smo bili prav veseli; le dragih domačih smo pogrešali. — V tej bolnišnici so nam godi še precej dobro. — Pozdrave vsem čitateljem »Slovenca« ter vsem obma ostalim Slovincem in Slovenkam! Ivan Reiser, poddesetnik pri brezžičnem brzojavu; Janez Kozelj, Anton Rudolf, Tomaž Hudalist, J. Lampe, A. Cah, Alojzij Germek, Anton Kanalec, Podkeržnik, Ivan Dobravec in drugi, ki še ne morejo pisati.

Cetinje v avstrijskih rokah!

Cetinje v avstrijskih rokah!

Dunaj, 14. januarja. Uradno se razglša:

Glavno mesto Črne Gore je v naših rokah. Porazenega sovražnika zasledujoč so naše čete včeraj popoldne vkorakale v Cetinje, prestolico črnogorskega kralja. Mesto je nepoškodovano, prebivalstvo mirno.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Primorske novice.

Dekan Kren ustreljen. Svoj čas smo že poročali, da so Italijani ustrelili tržiškega dekana g. Krena. Pozneje je bila ta vest večkrat dementirana. Še v včerajšnji številki smo po »Eco del Litorale« posneli notico, da se g. Kren nahaja sedaj zdrav v Florenci, via Macchiavelli, Collegio Ecclesiastico. Omenjeni list je še pristavil, da je g. dekan sam te dni pisal nekemu svojemu prijatelju. Kakor pa poroča danes c. kr. korespondenčni urad iz vojnega tiskovnega stana, se je naša prvotna vest žalibog uresničila. Italijani so, kakor poroča c. kr. korespondenčni urad g. dekana Krena res ustrelili.

Laški aeroplan je letel dne 12. t. m. popoldne nad Trstom. Razločiti je bilo naletno rdečo-belo-zeleno barvo. Prišel je najbrže gledat v zastave oblečen Trst popodom padca Lovčena. Lah bomb ni metel. Naši šrapneli so ga pregnali po kratkem streljanju. Aeroplan je bil velik. Z daljnogledom se je opazilo na njem strojno puško in tri moža posadke.

— Gospodarska pomoč prebivalstvu v okrajih Gorica, Tolmin in Sežana. C. kr. korespondenčni urad razglša: Pod predsedstvom namestnika dr. barona pl. Fries-Skene so se 12. t. m. posvetovali v namestništvu o gospodarskih ukrepih v korist prebivalstva okrajev Gorica, Tolmin in Sežana. Posvetovali so se udeležili med drugimi deželni glavar dr. Faidutti, načelniki prizadetih okrajnih glavarstev in goriški vladni komisar in poročevalci namestništva. Posvetovali so se o preskrbi z živili in o nabavi kuriva in krmil s posebnim ozrom na to, da se vzdrži preskrba z mlekom. Po prijaznosti merodajnih vojaških poveljstev se je ukrenilo, da se prebivalstvo preskrbi zadostno z živili in da se dobavijo krmila. Posvetovali so se tudi o pomladanskem obdelovanju zemlje in so potrebno ukrenili. Naglašalo se je pred vsem, naj se dobavi del semen brezplačno kmetom in naj se jim tudi pomaga z delavci in s tovarno živino.

Umrla je slovenska begunka Marija Tomažinčič. Umrla je v Volovcih pri Krolupi na Češkem. Dočkala je veliko starost 97 let; rojena je bila v Lokvici pri Opatjemselu na Krasu, rodila se je l. 1819., umrla dne 7. januarja 1916. Pet mesecev pred smrtjo se je morala preseliti iz svoje domovine. Pogreb je bil sijajen. Na stolice ljudi jo je spremljalo do groba. Naj v miru počiva!

Rovinjska kmečka posojilnica in hranilnica je prenesla svoj sedež v Pazin, kjer v celnem obsegu uraduje dalje.

Pijanost iz navade za delavca kaznjiva. 5. decembra m. l. je prišel pijan na delo v tržaško podjetje »Pastificio triestino« uslužbenec Peter Srebrnič, da bi izmenjal strojnika Quadrinija. Ko je le-ta videl, da je Srebrnič pijan, ni hotel prevzeti odgovornosti, da bi mu prepustil delo, marveč mu je rekel, naj gre domov. Srebrnič je začel razgrajati, nakar so poslali po policijo. Te dni se je imel Srebrnič zagovarjati pred sodnikom, ki ga je tudi obsodil na 20 K globe oziroma 48 ur zapora, češ, da je pijanost iz navade za delavca, ki ima nevaren posel, prestopok.

Umrl je v Trstu g. Anton Požar.

»Goriško kmetijsko društvo«, ki je imelo svoj sedež v Gorici na Kornu št. 2 (Attemssova palača), se je preselilo začasno z 8. decembrom 1915 v Ajdovščino, kjer nadalje posluje. Urad se nahaja v hiši št. 35 v 1. nadstr., vrata št. 1 in uraduje se od 9.—12. ure dop. in od 2.—4. ure pop.

Odlikovanje ob zavzetju Lovčena.

Dunaj, (Kor. ur.) »Wiener Ztg.« z dne 14. jan.: Nj. Vel. cesar je naročil, naj se v priznanje sijajnega in pod težavnimi razmerami izvedenega orožnega čina — zavzetja Lovčenske višine v naskoku — naznani najvišje pohvalno priznanje: generalu infanterije Hermanu pl. Kövess-Kövessha-za, poveljniku armade, Štefanu pl. Sarkotiču, poveljujočemu generalu v Sarajevu in deželnemu šefu Bosne in Hercegovine, kakor tudi podmaršalu Ignaciju Trollmann, poveljniku zbora.

Njegovo Veličanstvo je istim povodom podelilo: vojaški zaslužni križec II. razr. z vojno dekoracijo podmaršalu Viktorju Weber pl. Webenau, poveljniku inf. divizije in kontreadmiralu Aleksandru Hansa, poveljniku ladijske divizije, dalje red železne

krone II. razr. z vojno dekoracijo podmaršalu Beli Sorsich pl. Severinu, skupinske-mu poveljniku pri zboru in polkovniku generalštabnega zbora Karolu Gunste, generalštabnemu načelniku zbora.

Sveti večer.

Zopet smo doživeli sveti večer na bojišču. Noben večer ne pride tako pretresljiv in ganljiv kakor sveti večer. Tudi jaz se spominjam, kako je bilo doma. Veselo, prijazno. In zdaj? Odpravila sva s svojim tovarišem svoje delo. Vprašam ga, če bova šla spat nocoj. Odgovori mi, da ne. Vsak sveti večer čul pri svoji družini, zato tudi nocoj ne gova spat. Kaj še ne veš, kaj je naredil naš čevljar? Odgovorim mu, da ne. Napravil je lepo božično drevesce. Obešil je gori več lepih stvari. Tudi sveče je navezal in jih bo zvečer prižgal. Vprašam svojega tovariša: Kje je pa dobil denar naš čevljar, da je vse to napravil? Saj vidiš, da vsak, ko dobi plačo, jo precej ne-se k židu. Tudi ogreje se ne pri njem. No, saj ne rečem, saj lahko odda ta borni zaslužek. Prišel je večer. Dobili smo za večerjo malo kave. In ravno nocoj smo dobili slabo kavo. To je pravi pristni Dnjester. Počakajmo, bo pa jutri kaj boljšega. Začelo se je temniti. Prižgal je naš čevljar svečke na božičnem drevescu. Postalo je vse tiho v sobi. Vsi so bili zamišljeni na svoje drage doma. Še bi bili in premišljevali in gledali lepi spomin svetega večera. Rekel sem jim: Tovariši moji! Zapijmo kakšno lepo božično pesmico bolj po domače. Saj res, se jih več oglašila. Med tem je tudi naš Jože gledal lepi spomin svetega večera. Pa njemu se je bolj dopadla tista čokolada, ki je visela na drevescu. Pogledal je okoli sebe, če ga kdo vidi. Brž je odtrgal tisti košček, ki se mu je najbolj dopadel. Podrezal je mene in mojega tovariša in vsakemu ponudil košček. Midva sva ga pa vzela in pojedla. In ta naš prefrigani čevljar je precej zapazil, da manjka ene-ga koščka na drevescu. Brž je uganil, da ga je vzel Krašovec. Seveda ga je mogel uganiti, ker se je še okoli ust lizal. Rekel mu je čevljar: Oh, saj te dobro poznam, da rad sladke reči ješ. Svečke na drevesu so že začele cvrčati. Zgorele so do konca.

Vpraša me moj tovariš: No, Joško, kam hočeva pa zdaj iti? Spat je še prezgodaj, ura še ni devet. Rekel sem mu, pojdiva k tistemu staremu kosmatemu židu. Tam nama bo napravil vsakemu eno porbato (čaj), in malo ruma izpijeva, saj smo ga tudi doma na ta večer. Saj res, saj tako ne morem spati. Pridružili so se nama tudi drugi tovariši. Šli smo skupaj. Žid nas je tudi prižgal sprej. Vsedli smo se okoli stare mize. Pred nekaj meseci so se še Rusi veselili za to mizo. Pripovedovali smo vsak svoje doživljaje z bojišča. V mislih smo imeli pa vse kaj drugega. Stari žid je pa gledal izza peči, kdaj ima kdo prazen kozarec, da mu brž drugega prinese. Ni-mu ni bilo za naše veselje, ni-mu je bilo le, da so mu šustke v žep letele; saj židi so sploh vsi taki. Tudi če ga za brado vlečeš, samo da ima on dobiček.

Ura je že pozno, treba bo iti spat, mi reče moj tovariš. Po polnoči imam službo. Vzdignili smo se s svojih sedežev in šli proti našemu domu. Nocoj se bo prav sladko zaspalo. Sovražnik nas ne vznemirja kakor nas je lansko leto na sveti večer, kakor je vsem znano. Jutri greva pa k sv. maši. — Saj res, se bom vsaj spominjal, če pridem še kdaj domu, kje sem bil pri maši na sveti dan.

Naročajte »Slovenca«!

Ljubljanske novice.

IjRed železne krone 3. vrste je podelil cesar stotniku Viktorju pl. Canisius, 17. pešpolka. — Naredniku Ladislavu Kovaču 27. pešpolka je podeljen srebrni zaslužni križ s krono na traku hrabrostne svetinje. — Časten znak druge vrste Rdečega križa je podeljen zborničnemu svetniku gosp. Jeanu Schreyu.

Ij Pozor! Ker so pri nadržni prodaji moke glasom tozadevne naredbe z dne 2. januarja 1916, št. 2 dež. zak., cene reducirane, se morajo vzporedno s tem znižati tudi cene kruha. Kdor bi cene prekoračil, bode občutno kaznovan.

Ij Cenejši kruh. Ljubljanski in okoliški peki morajo prodajati od danes popoldne naprej do preklica kilogram belega kruha po 80 vin. V mestnih prodajalnah ostane cena kruha neizpremenjena.

Ij Za prodajalce moka Ker so se v zadnjih tednih pri dobavi moka cene večkrat spremenile, se sme na drobno le ista prodajati po višjih cenah (tako tudi kruh), katera je bila faktično dražje plačana. To-rej, pozor!

— Razdelitev podpor iz dr. Löschner-Maderjeve ustanove se vrši meseca febru- arja. Prosilke naj vposlejo pravilno obrem- ljene prošnje do 15. februarja 1916 pred-

sedništvu društva zdravnikov na Kranjskem v Ljubljani.

— Mesto venca na grob dragega zvestega sošolca in prijatelja † g. Fran Povše v blagor njegovi duši pošilja gospod svetnik M. Saje 10 K.

Ij Za peke in slaščičarje. Z ozirom na ministrski ukaz z dne 20. decembra 1915, drž. zak. št. 379, § 8., odst. 2, se določa torej in nedelja za dneva v tednu, ob katerih je dovoljeno obrtno izdelovanje slaščičarskega blaga z uporabo surogatnih mok. Za obrtniško izdelovanje slaščičarskega blaga vsake vrste se ne sme porabljati pšenične in ržene moke.

Ij Oddaja krompirja pri mestni aprovizaciji. Jutri, v soboto, dne 15. t. mes., bode od 8. do 11. ure popoldne mestna aprovizacija v »Mestnem domu« zopet oddajala krompir. Dobe ga stranke, ki so se zadnji čas zglašile na mestnem magistratu, in sicer s številkami od 1 do 100. Popoldne dobe krompir številke od 1 do 60, popoldne pa od 60 do 100. Druge številke pridejo na vrsto pozneje. Pripominja se, da se bo jutri krompir oddajal le zasebnikom. Obrtnikom in drugim, ki niso naročili krompirja za svojo kuhinjsko porabo, pa se bode po možnosti oddal krompir, ko bode pokrita potreba za zasebnikov. Cena krompirja je za nadrobno prodajo 11 K 20 vin. za 100 kg.

Ij Oddaja kovinaste posode. Kakor smo že svojočasno poročali, bodo morale zasebne stranke, trgovci, obrtniki in dr. za vojne namene proli plačilo oddati razno kovinasto posodo, in sicer do 30. novembra 1915. Rok je pa sedaj podaljšan do zadnjega januarja 1916 in naredba predurjena v toliko, da se za sedaj to ne bode oddajalo potom rekvizicije, ampak prostovoljno — seveda tudi proti plačilu. — Vsi prizadeti se opozarjajo v lastnem interesu na to ugodnost. Kdor bode oddal dolžnostne predmete prostovoljno, bode to storil v svoj lastni dobiček, kajti določeno je, da se bo prostovoljno prineseča posoda plačevala dražje, kakor bi se plačevala potom rekvizicije. Stranke naj čimprej porabijo to ugodnost in prineso posodo k za to pooblaščenim trgovcem, ki imajo že taksi-rane cene, po katerih bodo smeli kupovati vse take predmete. Za nadomestilo si lahko oskrbe drugovrstno posodo, za katero so že tudi nastavljene maksimalne cene. Doslej so pooblašcene za nakup posode v Ljubljani sledeče tvrdke: Štefan Nagy, Vodnikov trg; Fran Štupica, Marije Terezije cesta in Alojzij Sušnik, Zaloška cesta.

Pogrešane družine s Primorskega.

Direkcija državnih železnic na Dunaju prosi »Posredovalnico za goriške begunce« za sledeče naslove: Gregorič Marija iz Sv. Lucije na Tolminkem; Kovač Mici iz Novega mesta; Rhoden Gisa iz Polčan (Pölschach); Malic Marija iz Vrtojbe; Fina Marija. — Zgoraj navedeni naj se zglašijo pri »Posredovalnici za goriške begunce v Ljubljani« ali pa naravnost pri »Westbahnhof, Kopfgasse, I. Stock, Wien, XV., da dobijo prtljago nazaj, ki so jo pri preseljevanju izgubili.

Glasba.

Ij Na korist goriškim beguncem bosta nastopila v koncertu dne 16. t. m. umetnika g. J. Rijavec iz Gorice in g. Dana Koblerjeva iz Ljubljane. Oba sta domaćina, redljanja in gjočane »Glasbene Matice«. Rijavec je sam begunec. Vojna ga je primorala, da je bežal z glasbene akademije na Dunaju na svoj skromni dom pri Gorici, kjer je živel svojim študijem s svojo staro materjo, dokler ga niso prisilile laške granate, padajoče na njegov dom, da je zbežal z materjo v Ljubljano. Februarja bo nastopil na zagrebški operi kot Rudolf v operi »Bohème«. V dobrodušnem koncertu bo pel izredno lepe tenoristične skladbe iz naše domače ter iz klasične in iz moderne glasbene literature, ki so pisane za tenoriste. Slišali bomo tudi skladbo, ki jo je zložil E. Stary po besedilu gosp. Bohuslava, tukaj dobro znanega in priljubljenega v vojni oslepelega nekdanjega slovenskega igralca. V koncertu se bo pokazal Rijavec kot nadebudni tekmovalci z našimi tenoristi: Navalom, Bučarjem. — Gospodična Koblerjeva je obsolvirala praški konservatorij z odličnim uspehom. Izvajala bo »Pesmi zimskih noči« najboljšega skladatelja sedanjih časov Vitezslava Nováka in Lisztovo »Ogrsko rapsodijo«. Občinstvo sme pričakovati pravcatega umetniškega užitka, obenem bo pa tudi s svojimi prispevki ublažilo bedo nedolžnih beguncev.

Ij Bohuslavov večer. Tukajšnji pevski kvartet prof. Kozine (Kozina, Dermelj, Završan, Kragelj) priredi v soboto dne 15. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani Mestnega doma koncert. Pri koncertu sodeluje tudi Bohuslavova rojakinja, koncertna pevska

gospa Berta Javurekova, ki bo pela Bohuslavove pesmi. Bohuslav nam je še vsem v najlepšem spominu. A danes ni več oni, katerega smo mi poznali. V boju pri Valjevu mu je sovražnikova krogla ugasnila vid. Ubožec je danes popolnoma slep. V prid temu Bohuslavu bo sobotni koncert, koje-ga lepi namen in spored vabi cenjeno občinstvo na mnogobrojen obisk. — Vspored: 1. a) J. Ipavc: Imel sem ljubi dve . . . b) O. Deu: Tihi veter od morja. c) A. Svetek: Vojakova ljubica. Poje kvartet. — 2. a) E. Stary: Na Petřine pod rozhlednou. b) Ferdáček. c) O přijd' jen krásná semitko! Pesmi F. Bohuslava. Poje ga. Berta Javurek. — 3. a) P. Křížkovski: Utopljenka. b) J. Pavčić: Deklica, ti si jokala . . . V. Parma: Rataplan. Poje kvartet. — 4. a) E. Adamič: Scherzando. b) V. Mirk: Na trgu. V. Mirk: Katrica. Poje kvartet. — 5. a) Jindřich: To věděl byh rád. b) A. Dvořák: Žalo děvča, žalo trávu. c) Národní písně. Poje ga. Berta Javurek. — 6. a) J. Procházka: Popotník. b) V. Šmigovc: Sní že hřib in dol. c) B. Vendl: Vojna mlá. Poje kvartet. — Cene prostorom: Sedeži po 3, 2 in 1 K. Stojišča po 60 vin., za dižake po 40 vin.

Pruski državni zbor.

Berlin, 13. januarja. (Kor. ur.) Bethmann Holweg je prebral prestolni govor, kateri se s hvaležnostjo spominja tinaških zmog nemške armade. Ves narod je prožet misli: dati vse za življenje in varnost naroda. Zbornica bo imela zvišati doklade k dohodninskemu in dopolnilnemu zakonu. Vojna bo rodila nov rod, ki bo tudi v miru imel duha mešehojnega umevanja in zupanja. Ta duh bo prevel javne naprave in bo izražen v uravi, zakonodaji in v temeljih ljudskega zastopstva v zakonodajnih zbornicah.

Proračun kaže 4.810.431.641 mark potrebin in ravno toliko kritja.

Predsednik grof Schwerin Löwitz se je spominal velikih zmog na vseh bojiščih in je čestital zaveznikom k njihovim posebnim uspehom. Krepka in neporušljiva zveza štirih je že danes tako popočno predurčila ves svetovni položaj, da bo enkrat morda najvažnejši svetovno-zgodovinski dogodek iz borbe narodov.

Pomagajte goriškim beguncem!

Posredovalnici za goriške begunce so darovali obleko, razen mnogo imenovanih še sledeči dobrotniki: gospa Glihar Marija; Šmarje-Slap, Dolenjsko; gospod Premrl, Ljubljana; gospe Belec Josipina, Št. Vid; Arker Tilka, Št. Vid; Zabreg Franciška, Št. Vid; gospod župnik iz Domžal; gospod Stazinski Nikolaj, župnik v pokoju; gospe: Toman Neža; Šušteršič, soproga deželnega glavarja, Ljubljana; Peternel Marica, Ljubljana; Werbeis, Ljubljana; Weinberger Veronika, Zagorje; Vaki, Zagorje; Kladnik Marija, Zagorje; Hauptmann, Zagorje; gospod Jerin L., Zagorje; gospe: Ahčan, Zagorje; Buček, Zagorje; Železnik, Zagorje; gospodje: Šterkan, Zagorje; Uršič, Zagorje; Soklič, Ljubljana; gospe: Kurnik, Ljubljana; Grum Marija, Ljubljana; Hrast, Ljubljana; Burschner Franciška, Ljubljana; gospodje dr. Triller, Ljubljana; Jurjevič A.; Franc Ks. Goli, Idrija; gospe: Arh Jožica, učiteljica; Rihar Franciška, vas Pristava; Ožman Ivanka, Postojna; N. N., Vel. Lašče; župni urad v Boh. Srednji vasi; gospe: Winter Ana; Tržič, Gorenjsko; Puppis Amalija, Gor. Logatec; gospod Anton R., Mengeš; župnijski urad na Homcu; gospe: Skvarč Margaret, Pazin, Istra; Poje A., Zamet, Istra; Roza vd. Trdan, Dornberg; gospod Marolt Lovrenc, Studenec pri Mariboru; gospa Beltram Fani, Vrhpolje pri Vipavi; gospod Tušar L., Idrija; gospe: Malik Olga, Ajdovščina; Birtič Fani; žup. urad Sela, Dolenjsko; gospe: Ažman Marija; Naklo pri Kranju; Terstenjak Ana, učiteljica, Sv. Miklavž pri Ormožu; gospoda: Lapanja Alojzij, c. kr. uradnik, Istra; Novak Josip, c. kr. šol. nadzornik, Kočevje; N. N., Selca, Gorenjsko; gospa Grom P., Naklo pri Kranju; gospod Špacapan Fran, Slap. — Posredovalnica za goriške begunce se darovateljem najtoleje zahvaljuje in jim zagotavlja, da jih ohranijo obdarovanci v hvaležnem spominu. Darovana obleka je bila odposlana v barake, deloma pa se je tukaj oddala. Opominja se, da bodo podobni darovi vedno dobrodošli, in upati je, da se najde še marsikako usmiljeno srce, ki bo pomagalo z obleko olajšati bridko usodo beguncev.

Z odličnim spoštovanjem

Posredovalnica za goriške begunce.

Darovi.

Darila za božičnico.

Za ranjene in bolne vojake v Marijinem domu so darovali sledeči gospodi in gospe: Mici Krisper 50 K; Avgusta Krisper 30 K; Blanka Nemec 5 K; Avgust Jagodic

3 K; neimenovan 10 K; Dorossolič, polkovnikova žena, 2 K; Mila dr. Stojan 2 K; Vaneček 10 K; Polak 2 K; Lanzinger 1 K; Amalija Costa 4 K; neimenovani 4 K 90 h; Jožef Perdan 5 kg sladkorja, 5 kg muma, 1 kg čaja; Mencinger 5 kg sladkorja; Josipina Čuden 2 žepni uri z verižicama, kavarna Evropa Tonejc 2000 svalčic, Košenina eno vrečo jabolok; Josipina Stacul okraske za božično drevo; Ela Halbensteiner okraske za božično drevo; Schpreitzer 200 svečk; neimenovani po gospodu kuratu Čegnarju 1200 svalčic; Jean Schrey 35 steklenič malinovca; bogato je obdarovala gospa Bogomila dr. Šušteršič, soproga deželnega glavarja, 88 ranjencev, med njimi 18 častnikov. — Hvala gre posebej g. polkovnemu zdravniku in predstojniku dr. Geduldigerju, ki je poslal veliko množino iz Štajerske došlih daril. V imenu vseh obdarovanih ranjencev in bolnikov izreka predstojništvo bolnišnice za bogato obdarovanje najpriskrnejšo zahvalo. — Bog plačaj!

V vojaško službovanje zopet vpoklicana družabnika trvdke Čiuba & Jesth, »Pod Trančo« vljudo javljata p. n. občinstvu, da ostane trgovina začasno zaprta ter se priporočata, da jima ohranijo p. n. odjemalci svojo naklonjenost do zopetne otvoritve.

Kino Central
v d. ž. inem gl. d. i. s. u.

Samo danes še!
Izum profesorja Berga.
Drama iz umetniških krogov v 3 dejanjih.

Kdo me poroči?
Veseloigra.

Kar je preveč, je preveč.
Veseloigra.

2 trgovska pomočnika

ali
2 prodajalki

za delkatesno trgovino se sprejmeta za takojšnji vstop. Zahteva se znanje slov. in nemškega jezika in izvežbanost v tej stroki. Vprašati je v trgovini

Anion Stacul Ljubljana.

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze sočutja, ki so nam došli ob smrti našega čez vse ljubljene očeta, brata in strica, gospoda odborika močvirskega odbora, posestnika na Logu

Frana Remškarja,

izrekamo tem potom vsem najpriskrnejšo zahvalo. Osebito se zahvaljujemo prečast. gospodu župniku Fran Česareku, ki je pokojnika blagoslovil in spremlil do zadnjega počitka, nadalje g. kaplanu in vsemu spremstvu, ki so ga počastili na njegovi zadnji poti.

Posebno naj blagovoli o sprejeti našo prisrčno zahvalo za izkazano zadnjo čast velerodni gospod N. Zbrizaj, načelnik močvirskega odbora, oba domača župana, ter vsi občinski odborniki. Najpriskrnejša zahvala tudi vsem onim, ki so prišli od blizu in daleč in spremlili ranjcega k zadnjem počitku. Bog vam povrni!

Log, 12. januarja 1916.

114

Zahvala ostali.

Posteljno perje in puh

v veliki izbiri in po jako nizkih cenah priporočata turdka

A. & E. Skaberné, Ljubljana
Mestni trg šte. 10.

Urarja pomočnika

sprejem takoj. Plača po osebnem dogovoru. Oglasiti se je pri

Fran Borufka, urar v Vipavi.

Proda se takoj

in pod ugodnimi pogoji

Vila FEISTRITZRUH

pri Kamniku: Več se poizve pri g. Sofiji Bernard, pošta Kamnik. 115

Iščem stanovanje

s tremi ali štirimi sobami ter kuhinjo za takoj ali februar. Ponudbe na postal predal šte. 151.

100 litrov zdrave domače pijače,

osvežujoče, dobre in lepo gasoče si lahko vsak sam priredi z malimi stroški. V zalogi so snovi za ananas, jabolčnik, grenadine, malinovce, poprova meta, muškat, pomaranča, dišava perla, vijenje. Ta pijača se lahko poleti svaža blagor, pa vroča moka, ruha in gnanja. Skaziti se ne more. Snovi s natanim navoilem stanejo K 4.50 t.anko po povzetju. Na 5 takih porcij dam eno povrhu. Za gospodarstva, tovarne, delavnice itd. neoprečljive vrednosti, ker delavce ta pijača osveži in ne upijani, valed česar ne zgube nič na svoji delazmožnosti.

Jan Grolch, drogerija »Pri angelu«, Orno 643, Morava. 1351

Prodajalko

dobro izurjeno z dožele, in krepkega dečka iz postene hiše sprejme večja tvrdka na Dolenjskem. Ponudbe pod 344 post. rest. Karmen.

500 K

Vam plačam, ako Vaših kurjih oces, bradavic in trde kože, tekem 3 dni s korenino, brez bolečin ne odpravi. Cena lončku z jamstvenim pišmom K 1.—, 3 lončki K 2.50. — KEMENY, Kaschau (Kassa) L, poštni predal 12 82 Ogrsko

Zidarji, tesarji in stavbinski delavci

dobe trajno delo. — Okrogli, robati in rezani

LES

se kupi. Vprašanja: Gradba delavnic za topničarstvo, Spodnja Šška. 2761